

Region Jönköpings län

BUDGET FÖR 2026

med flerårsplan för 2027-2028

**För en trygg vård, en
enklare vardag och med
värderingar som grund**

Politikens förord	2
Fokusområden för Region Jönköpings län 2026	3
1. Fokusområde: Attraktiv region	4
2. Fokusområde: Förvaltarenskap	11
3. Fokusområde: Redo för framtiden	15
4. Fokusområde: Tillgänglig vård	18
Budget 2026 med flerårsplan 2027–2028	25
Finansiella rapporter	28
Långtidsprognos och finansiella förutsättningar	29
Regionfullmäktiges direktiv till styrelse och nämnder avseende budget 2026	34
Gemensamt för Region Jönköpings län	40
Bilaga 1: Grundläggande värderingar	52
Bilaga 2: För ett bra liv i en attraktiv region	54
Bilaga 3: Planeringsförutsättningar	63

Bilagor som beslutats i fullmäktige i anslutning till beslut om budget 2025:

- Bilaga 4: Patientavgifter i vården
- Bilaga 5: Egenavgifter och bidrag hjälpmedel
- Bilaga 6: Primärvård inom vårdval Region Jönköpings län - Regelbok 2026
- Bilaga 7: Specialiserad ögonsjukvård inom vårdval Region Jönköpings län
- Bilaga 8: Biljettsortement och priser 2025
- Bilaga 9: Regelverk sjukresor
- Bilaga 10. Regelverk färdtjänst
- Bilaga 11. Regelverk riksfärdtjänst
- Bilaga 12: Principer för prissättning vid Kulturhuset Spira
- Bilaga 13: Avgifter för internat, kost och logi, vid Region Jönköpings läns skolor

Politikens förord

Vi lever i en tid präglad av oro – krig i vårt närområde, ekonomisk osäkerhet och en snabb global förändring. I ett sådant läge krävs eftertanke, trygghet och ett ledarskap som vågar ta ansvar. Kristdemokraterna i Region Jönköpings län ser med allvar på det ekonomiska läget och de demografiska utmaningarna. Nu, mer än någonsin, behöver vi agera med ansvar, långsiktighet och omsorg om både dagens och morgondagens invånare.

Den pågående befolkningsutvecklingen innebär att fler kommer att behöva vård och omsorg, samtidigt som vi redan idag ser brist på kompetens i många viktiga yrken. För oss kristdemokrater handlar detta inte bara om siffror, utan om människovärde – att varje person, oavsett ålder eller livssituation, ska få den hjälp och det bemötande de behöver. Därför föreslår vi en rad konkreta reformer som bygger på principen om Esthers bästa – invånaren i centrum.

Vi vill se en handlingsplan för att införa listningstak på vårdcentralerna – ett initiativ som kommer direkt från våra verksamheter och syftar till att säkra god arbetsmiljö och patientsäkerhet. Vi vill korta köerna till barn- och ungdomspsykiatrin genom att utreda möjligheterna att öppna en adhd-mottagning i regionen, inspirerad av framgångsexemplet i Halland.

För att möta framtidens vårdbehov krävs också nya vägar för att förlänga arbetslivet. Vi vill ta fram en modell med flexibilitet i fokus – så att fler äldre kan och vill arbeta vidare, och deras erfarenhet tas tillvara.

Vi ser även behovet av en regional översiktsplan för arbetsmarknaden – för att säkerställa en strategisk kompetensförsörjning i hela länet. På samma sätt behöver kollektivtrafiken utvecklas. Vi föreslår en ny busslinje Eksjö–Sävsjö–Värnamo och vi vill därtill införa buss on-demand på landsbygden, för att hela regionen ska leva.

Hälsa börjar långt innan en patient når vården. Därför föreslår vi att stödet till folkhälsoorganisationer ökas och att friskvårdsbidraget för regionens medarbetare höjs. Medarbetarnas välmående är avgörande för att vård och omsorg ska hålla hög kvalitet över tid.

Kristdemokratisk politik bärs av värderingar: ansvar, människovärde, solidaritet och förvaltarskap. Dessa värden är inte modeord – de är kompasser. I en osäker värld håller vi fast vid det som är hållbart och riktigt. Vi formar en politik för framtiden, men alltid med människan i centrum.

Kristdemokraternas regiongrupp
i Region Jönköpings län

I årsredovisningen beskrivs Region Jönköpings läns breda verksamhet och resultat. Olika strategier och program beskriver hur verksamheten bedrivs och samordnas för länets utveckling och för att skapa ett bra liv i en attraktiv region. Budget 2026 med flerårsplan för 2027–2028 lägger fokus på prioriteringar, uppdrag och mätetal för de kommande åren.

Fokusområden för Region Jönköpings län 2026

Attraktiv region

Förvalterskap

Redo för framtiden

Tillgänglig vård

1. Fokusområde: Attraktiv region

Region Jönköpings läns regionala utvecklingsuppdrag ska skapa förutsättningar för arbete, företagande, utbildning, bra kommunikationer samt ett rikt fritids- och kulturliv som ger alla länsbor förutsättningar för ett bra liv och god hälsa. Det ska också bidra till att människor vill söka sig till och stanna i länet.

Det regionala utvecklingsansvaret. Regional utveckling berör hela samhället och omfattar en bredd av frågor såsom folkhälsa, utbildning, miljö, kultur, kommunikation, infrastruktur, landsbygds- och stadsutveckling, digitalisering, innovationer, grön omställning med mera. Där människor väljer att leva finns behov av hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, utbildning och kultur. För att näringslivet ska kunna bidra med skattemedel behöver företagen kunna hitta rätt medarbetare och utvecklas. Människor behöver gemenskap, tillgång till kultur och en god livsmiljö för att trivas. Sambandet mellan de olika delarna är starkt och allt hänger ihop.

Det är utifrån och med kännedom om lokala och regionala förutsättningar utveckling blir mera gynnsam. I den regionala utvecklingsstrategin (RUS:en) finns visionen, målen och de övergripande strategierna. Visioner, planer och strategier är viktiga men då förändringar sker hela tiden finns också ett behov av handling här och nu utifrån nuläget.

Prognosen för Jönköpings läns befolkning visar att andelen barn och unga kommer blir mindre medan andelen äldre kommer bli större under de kommande åren. Det är dessutom en skev fördelning geografiskt där antalet invånare i den norra länsdelen väntas öka med 4,1 % under åren 2025–2034 samtidigt som antalet invånare i den östra och södra länsdelen väntas minska med 1 respektive 1,6 % under samma period.

Utvecklingen utmanar ekonomin och sätter press på välfärden. Region Jönköpings län behöver ta en mer aktiv roll i arbetet för den regionala utvecklingen, för att skapa förutsättningar för utveckling i alla delar av länet och för att öka samarbetet i syfte att hela länet ska ha bättre förutsättningar när vi jobbar tillsammans.

Näringsliv och arbetsmarknad. En förutsättning för länets långsiktigt hållbara utveckling är länets företag. De bidrar med sysselsättning för invånarna och skattemedel till välfärden. Länets näringsliv har relativt sett lågt kunskaps- och teknologiinnehåll i produkter och tjänster, en låg digital transformationstakt och en lägre grad av hållbarhetsdriven näringslivsutveckling. Flera olika insatser behövs för att stärka näringslivets hållbara tillväxt och ökade konkurrenskraft. Genom att ta en mer aktiv roll i näringsutvecklingen i länet kan Region Jönköpings län bidra med att binda samman olika branscher och bidra med kunskapsutvecklande insatser.

En stark tillverkningsindustri är av fortsatt stor betydelse för länet, men en breddning av näringslivsstrukturen är en viktig faktor för länets fortsatta utveckling. Därför måste nya näringar och affärsmöjligheter stödjas och stimuleras för att kunna växa. Länet är i stort behov av såväl fler högteknologiska tillverkningsföretag som mer kunskapsintensiva tjänsteföretag. Även nyföretagandet behöver stärkas. Företagsamheten behöver bli mer diversifierad och präglad av mångfald. Möjligheten till framgångsrikt företagande på landsbygden behöver stärkas. Genom att inom Region Jönköpings län utveckla funktionen för samordning av kommunernas näringslivsarbete kan kontaktvägarna för näringslivet förenklas och förutsättningar för ett mer effektivt resursutnyttjande skapas. De resurser det kan handla om är allt ifrån mark till kompetens och kapacitet för digital omställning.

Dessutom kan samordningen bidra till att attrahera företagsetableringar och finansiella investeringar samt till att företag stannar kvar i länet.

Jönköping University är en viktig motor för ökad kompetens samt forsknings- och innovationskapacitet. Framväxande kluster och innovationsmiljöer kan bidra till en långsiktigt hållbar näringslivstillväxt i hela länet. Jönköpings län har en stolt tradition av entreprenörskap. Innovations- och förändringskraften i länet har länge varit synonymt med ett starkt och livskraftigt näringsliv. Region Jönköpings län ska vara delaktig i att tillsammans med forskningsinstitutioner utveckla formerna för att tillämpa aktuell forskning, utveckla forskningsinsatser eller testbäddar i arbetet med den regionala utvecklingen. Ett större fokus ska läggas på medicinsk teknisk utveckling och Region Jönköpings läns egna verksamheter ska till en större grad än idag användas för olika former av testbäddar.

För att kunna hantera näringslivets och välfärdens utmaningar är förmågan att attrahera och rekrytera samt behålla och utveckla kompetenser helt avgörande. Bristen på lämplig arbetskraft utgör det främsta tillväxthindret i länet. Både näringsliv och offentlig sektor har problem med jobbmatchningen eftersom det är svårt att rekrytera rätt kompetens. Som regionalt utvecklingsansvarig aktör har Region Jönköpings län ett särskilt ansvar för att stärka den regionala kompetensförsörjningen genom att arbeta för en väl fungerande arbetsmarknad, kompetensutveckling och därigenom bidra till en varaktigt ökad sysselsättning.

Den fastställda *Plan för regional kompetensförsörjning 2024–2028* utgör en grund och riktning för insatser som ska stärka det regionala kompetensförsörjningsarbetet. Det finns lokala överenskommelser mellan länets kommuner och Arbetsförmedlingen kring kompetensförsörjning och minskad arbetslöshet. Region Jönköpings län ska sluta en liknande överenskommelse med Arbetsförmedlingen kring den regionala kompetensförsörjningen.

Utländsk arbetskraft är en tillgång möjlighet men språkkunskaper och regelverk ett hinder. Integration är en förutsättning för att Jönköpings län ska nå den tillväxt och utveckling som förutsatts i den regionala utvecklingsstrategin, men också en förutsättning för ett mer jämlikt och socialt inkluderande samhälle. Genom väl fungerande valideringsmöjligheter kan vägen till ett jobb förkortas betydligt. Strukturerna för sådan validering måste vara effektiva för att öka möjligheten att tillvarata alla länsinvånares potential och kompetens.

Upplevelser och kultur. Jönköpings län ska vara den bästa platsen att besöka, växa upp, bo, leva, verka, åldras på och flytta till. Det ska vara en livsmiljö som ger möjligheter att kombinera ett bra boende med bland annat ett rikt kulturliv, god utbildning, arbete, service, god hälsa, omsorg och fritid. En livsmiljö som människor lockas till attraherar ännu flera. Besöksnäringen är en viktig del av länets näringsliv. Turism och besöksnäring skapar sysselsättning, konsumtion, attraktivitet och tillväxt. Näringen bidrar till lokal och regional utveckling, investeringar, service, bevarande och utveckling av natur- och kulturmiljöer samtidigt som den stärker attraktionskraften. Den är också en näring som sysselsätter många av länets unga och utrikes födda, och som i jämförelse med många andra branscher har en mer jämställd struktur.

För att stärka länets attraktivitet behövs mer samverkan på fler nivåer, såväl mellan länets kommuner och Region Jönköpings län, mellan civilsamhället och det offentliga, och mellan vårt län och andra län. Eftersom länets attraktivitet inkluderar hela Region Jönköpings läns alla ansvarsområde behöver ett större fokus läggas på att hela organisationen tydligare ser

sambanden och hur de olika delarna hör ihop och därmed gemensamt jobbar för att målen i den regionala utvecklingsstrategin ska uppnås. Region Jönköpings län ska stötta projekt inom platsutveckling för att stärka såväl specifika orters attraktionskraft som länets övergripande varumärke. Smålands Turism, som idag är ett helägt bolag av Region Jönköpings län, ska avvecklas som bolag och bli en del av regional utveckling. På så sätt kan samordningseffekter uppnås.

Kulturen bidrar till folkhälsa, livskvalitet och samhällsgemenskap. Den medverkar till innovationer, främjar livslångt lärande och erbjuder mötesplatser. Den ger oss både mening i nuet, bär våra historiska rötter och föder visioner för framtiden. Att kunna delta i och utöva kultur är en del av de mänskliga rättigheterna, och kulturen ska kännetecknas av mångfald och tillgänglighet för alla.

Att fler barn och unga ska få ta del av kulturen är viktigt. Kultur för och med barn och unga ska prioriteras. Det handlar både om möjligheten att utöva och att ta del av olika former av kultur. Målet är att Jönköpings län ska vara det ledande barnkulturlänet i Sverige och på sikt ett nationellt center för barnkultur.

Kulturen ska vara tillgänglig. Både när det gäller geografiska avstånd och inkludering. Smålands Musik och Teater, som är Region Jönköpings läns egen verksamhet, har ett viktigt uppdrag i att vara synlig i hela länet och samverka med många olika lokala och regionala aktörer. Detta gäller även de andra regionala kulturverksamheterna som helt eller delvis finansieras genom kultursamverksansmodellen så som Arkiv Jönköpings län, Jönköpings läns museum, Riksteatern Jönköpings län, Vandalorum och Sharemusik and performing art. Det är tillsammans som länets kulturaktörer, kommuner, folkbildning, myndigheter, region, civilsamhälle och andra organisationer kan skapa ett levande och inkluderande kulturliv för fler. Kulturens ställning i Region Jönköpings län och i länet ska stärkas och få en mer synlig och framstående plats.

Utbildning. Målsättningen för Region Jönköpings läns naturbruksskolor, Stora Segerstads naturbrukscentrum och Tenhults naturbruksgymnasium, måste alltid vara att utbildningen håller hög kvalitet och att andelen elever som når gymnasieexamen ökar. För att uppnå detta behöver den pedagogiska kompetensen upprätthållas så att samtliga tillsvidareanställda lärare inom gymnasiegemensamma ämnen har lärarlegitimation.

Naturbruksskolorna är viktiga för länets kompetensförsörjning och för de gröna näringarnas utveckling. Skolorna ska vara ledande inom sina områden och det ska ske ett kontinuerligt utvecklingsarbete i syfte att bidra till de gröna näringarnas utveckling. Långsiktigt är ambitionen att utveckla skolorna till reella kompetenscentrum för de gröna näringarna i samarbete med akademi, forskningsinstitutioner och näringsliv.

Folkbildningen i form av bibliotek, folkhögskolor och studieförbund är centrala delar av det livslånga lärandet och demokratin. De erbjuder mötesplatser och kan ge personer en andra, och inte sällan annan, chans. Folkhögskolornas frihet att utforma sina kurser och möjligheten att göra anpassningar utifrån deltagares förkunskaper, intressen och behov spelar en viktig roll när det gäller att ge fler tillgång till vidare studier samt att möta människors unika behov och förutsättningar. Studieförbundens och folkhögskolornas del i Region Jönköpings läns ansvar för demokrati, livslångt lärande och kompetensförsörjning ska långsiktigt stärkas genom ett närmare samarbete mellan aktörerna. Studieförbunden och folkhögskolorna i länet som inte drivs av Region Jönköpings län ska på tydligare sätt vara en samarbetspartner till Region Jönköpings län när det gäller kompetensutveckling och lärande.

Trafik. Kollektivtrafiken ska ge fler människor möjligheten att på rimlig tid och till rimlig kostnad ta sig till olika platser utan att använda bil. Kollektivtrafiken är en del i att länet är en attraktiv plats att bo på. Den ska skapa sammanhängande studie- och arbetsmarknader, ett hållbart och inkluderande samhälle, och ska erbjuda friheten att välja att resa utan bilåkande. Att det ska vara enkelt att resa kollektivt slås fast i det regionala trafikförsörjningsprogrammet för Jönköpings län. Enkelheten ska omfatta såväl avgifter och betalsystem, som planering av resa och möjligheten att se olika resealternativ. Under 2026 ska en ny biljett- och prismodell införas där de olika zonerna görs om till en enda zon för hela länet med längre giltighetstid för biljetterna samt färre biljettprodukter. Syftet är att göra det enklare för resenärerna och billigare för de som reser längre både i tid och avstånd. Som en del i arbetet med att Jönköpings län ska vara bästa plats att växa upp på höjs också åldersgränsen för när barn kan åka kostnadsfritt tillsammans med en vuxen till 10 år.

Ett av kollektivtrafikens syften är att göra det möjligt att resa i hela länet och binda ihop de olika delarna av länet till en helhet och ett rundare län. På så sätt kan arbetsmarknaden förstoras, arbetspendlingen underlättas och fritidsresor mellan olika delar av länet möjliggöras. För att kunna erbjuda kollektivtrafik på landsbygden och där resenärsunderlaget är lägre införs under 2026 kollektivtrafik on-demand som pilotprojekt på några platser i länet. Under planperioden utvecklas projektet till fler platser.

Samarbetet med kommunerna behöver utvecklas och stärkas. Ett område för samarbete ska gälla samordning av alla samhällsbetalda resor, såsom kollektivtrafik, skolskjuts, sjukresor och färdtjänst. Renodlad skolskjuts för elever till och med högstadiet upphandlas idag av kommunerna och bedrivs inte av Region Jönköpings län genom Länstrafiken. Genom att öppna upp möjligheten för allmänheten att boka plats på skolbussarna kan fler få nytta av bussarna. Speciellt för boende på landsbygden, där utbudet av kollektivtrafik många gånger är begränsat, innebär det fler resmöjligheter. Under 2026 genomförs ett pilotprojekt med mixtrafik för skolskjuts öppen för fler tillsammans med några kommuner i länet. Under planperioden utvecklas projektet till fler platser.

Buss och tåg har olika för- och nackdelar i förhållande till varandra. Tågets främsta fördelar är hög passagerarkapacitet, snabba resor och att resenärerna upplever tågresor som mer bekväma. Tåget har en högre kilometerkostnad, vilket medför behov av en högre beläggning. Bussen är i motsats till tåget flexiblere, billigare och kan komma närmare resmålet. Bussen har normalt sett en lägre medelhastighet och passagerarkapacitet samt konkurrerar om utrymmet med övrig vägtrafik. Inom Krösatågen har det de senaste åren varit problem med tillgängligheten framför allt på dieselfordon på grund av att fordonsflottan är äldre och i stort behov av underhåll. Samtidigt är underhållsbehovet på järnvägslinjerna i Jönköpings län stort.

Som ansvarig för kollektivtrafiken i länet krävs det att Region Jönköpings län följer med i utvecklingen och anpassar trafiken till nya möjliga lösningar. Potentialen i ny teknik och den digitala utvecklingen behöver tas tillvara med utgångspunkt i invånarnas behov. Under 2026 initieras ett uppdrag för planperioden kring mobilitetslösningar och AI inom kollektivtrafiken.

Infrastruktur. En förutsättning för att hela länet ska leva, ekonomin utvecklas och mänskliga kontakter blomstra är ett väl fungerande system av infrastruktur. Ett system bestående av vägar, järnvägar, flyg och digital kommunikation. Idag möjliggör den tekniska utvecklingen oss att arbeta och bo varsomhelst – i teorin. I verkligheten utgör brister i infrastrukturen stora hinder.

För att skapa förutsättningar för att nå målen i den regionala utvecklingsstrategin krävs en utveckling av infrastrukturen i länet. För att klara målen behöver det ske en förflyttning av transporter från väg till järnväg. Även de befintliga vägarna behöver underhållas och utvecklas för att bibehålla hög säkerhet och underlätta alla former av miljövänliga transporter på väg. För att möjliggöra hållbar mobilitet över längre sträckor i hela länet behöver samarbetet utvecklas för att få till stånd ett system med bytespunkter där pendlare kan byta mellan kollektivtrafik och andra transportmedel.

På vilket sätt den regionala tågtrafiken ska utvecklas avgörs både av Region Jönköpings läns ambitioner samt av banornas tekniska standard och planerna på upprustning och utveckling. Behov av underhåll på järnvägslinjerna i Jönköpings län är stort, Södra stambanan behöver hålla hög kvalitet och de regionala tågbanorna behöver rustas upp.

Attraktiv arbetsgivare. Region Jönköpings läns över 11 000 medarbetare är och kommer alltid vara den största och viktigaste resursen. Medarbetarna ska ha en arbetsplats där de trivs, känner sig uppskattade och får möjlighet att utvecklas. Bättre arbetsmiljö ska alltid vara prioriterat i Region Jönköpings läns arbete för att vara Sveriges bästa offentliga arbetsgivare med Sveriges bästa arbetsplats. Friska, nöjda medarbetare som trivs på sin arbetsplats är en avgörande faktor. Arbetet med friskfaktorer är en tydlig framgångsfaktor.

Även om antalet medarbetare i Region Jönköpings län totalt sett har ökat finns utmaningar och det är svårt att rekrytera inom vissa verksamheter och områden. Då förutsättningarna att lyckas rekrytera och behålla personal kan skilja mellan olika verksamheter och geografiska områden måste det finnas en öppenhet för riktade satsningar i områden med bemanningsutmaningar.

I arbetet med ständiga förbättringar och klok resursanvändning krävs en öppenhet för nya arbetssätt. Medarbetarna ska aktivt stöttas i denna utveckling och vara delaktiga med stor möjlighet till inflytande.

Det är viktigt att arbetet med strategisk kompetensplaneringen fortsätter. Detta är Region Jönköpings läns gemensamma arbetssätt för att ta reda på om de resurser som finns möter invånarnas behov idag och i framtiden. Med utgångspunkt i analysen arbetar chefer och verksamheter på olika nivåer i organisationen med aktiviteter och åtgärder för att möta kompetensbehovet på lång och kort sikt.

Region Jönköpings län ska arbeta för att uppnå en god grundbemanning inom hälso- och sjukvården och skapa förutsättningar för att samtliga anställda ska ha ett hållbart arbetsliv och med särskilt fokus på att all personal ska kunna arbeta heltid. Ett hållbart arbetsliv där det ska vara möjligt att orka arbeta ett helt yrkesliv, möjligt att kunna kombinera arbetslivet med ett fungerande familjeliv och fritid. Möjligheten ska också finnas för de som vill att jobba längre. På så sätt säkerställs också generationsväxlingar.

För att lägga i ytterligare en växel i arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare vidtas ett nytt paket av åtgärder till gagn för medarbetarna. Friskvårdsbidraget höjs från 2 200 kr till 3 500 kr per medarbetare och år. Seniora medarbetare som fortsätter arbeta kvar efter 67 års ålder ska erbjudas en premie på upp till 75 000 kr per år som tillägg till grundlönen. På så sätt skapas en viktig möjlighet för Region Jönköpings län att behålla värdefull kompetens i verksamheterna, även efter pensionsåldern.

Med bemanningskrisen i vården har också beroendet av bemanningsföretag vuxit sig allt starkare. Fördelarna med egen fast personal, som trivs på sitt arbete, är många. Inte minst

när det gäller kontinuiteten för både medarbetare och patienter. Arbetet med att minska kostnaderna för hyrbemanning fortsätter och under mandatperioden ska kostnaderna av hyrbemanning minska till 1 procent av lönekostnaderna. I verksamheternas kompetensplaner ska det framgå vilka åtgärder som genomförs för att säkra kompetensförsörjningen och minska beroendet av hyrbemanning.

Chefer behöver få rätt förutsättningar för att kunna utöva ett hållbart, närvarande, tillitsfullt och engagerat ledarskap och nå verksamhetens uppsatta mål.

Uppdrag och verksamhetsförändringar 2026 – Attraktiv region	Uppdrag till
Näringsliv och arbetsmarknad	
1.1. Ta fram en regional överenskommelse (RÖK) mellan Region Jönköpings län och arbetsförmedlingen för en långsiktig varaktig försörjning och sysselsättning i länet.	ANA
1.2. Årligen tillhandahålla bedömning av länets kompetensbehov inom offentlig och privat sektor på kort och lång sikt som underlag för kompetensförsörjningsinsatser.	ANA
1.3. Utveckla funktionen för samordning av kommunernas näringslivsarbete.	ANA
Upplevelser och kultur	
1.4. Ta initiativ för att Jönköpings län ska vara det ledande barnkulturlänet i Sverige och på sikt ett nationellt center för barnkultur.	ANA
Trafik	
1.5. Under 2026 initieras ett uppdrag för planperioden kring mobilitetslösningar och AI inom kollektivtrafiken.	TIM, ANA, RS
1.6. Inför en ny biljett- och prismodell där de olika zonerna görs om till en enda zon för hela länet med längre giltighetstid för biljetterna samt färre biljettprodukter.	TIM
1.7. Gränsen för fria resor för barn höjs till 10 år.	TIM
1.8. Inför kollektivtrafik on-demand under 2026 som pilotprojekt på några platser i länet. Under planperioden utvecklas projektet till fler platser.	TIM
1.9. Genomför ett pilotprojekt under 2026 med mixtrafik för skolskjuts öppen för fler tillsammans med några kommuner i länet. Under planperioden utvecklas projektet till fler platser.	TIM
1.10. Starta en bussförbindelse Eksjö-Sävsjö-Värnamo.	TIM
Infrastruktur	
1.11. Aktivt driva påverkansarbete för att öka kapaciteten på järnvägsnätet och trafiksäkerheten på viktiga vägsträckor i länet.	TIM
Attraktiv arbetsgivare	
1.12. Alla medarbetare ska i slutet av 2026 ha en plan för och möjlighet till relevant och kontinuerlig kompetensutveckling.	RS
1.13. Höj friskvårdsbidraget till 3 500 kr per medarbetare och år.	RS

Kristdemokraternas budget och verksamhetsplan 2026 med flerårsplan 2027-2028

1.14. En premie på upp till 75 000 kr per år införs för seniora medarbetare.	RS
--	----

Mätetal

- Publik Smålands Musik och Teater. Målvärde 85 000
- Publik vid föreställningar för barn och unga. Målvärde 35 000
- Publik i länet (exklusive Kulturhuset Spira). Målvärde 30 000
- Sökande per utbildningsplats (folkhögskolan). Målvärde 1,5
- Antal antagna i förhållande till antal elever som slutar årskurs 9 i länet (Naturbruksskolorna). Målvärde 3%
- Fyllnadsgrad platsorganisation för naturbruksprogrammet avseende gymnasieskola och anpassad gymnasieskola. 100%
- Andel elever som når en gymnasieexamen inom 3 år. Målvärde 100%
- Andel deltagare som slutför utbildning på allmän kurs på våra folkhögskolor. Målvärde 100%
- Andel elever som nått målen för gymnasieexamen. Målvärde 100%
- Andel behöriga lärare. Målvärde 100%
- Andel nöjda NKI – allmän trafik – alla länsbor. Målvärde 60%
- Andel nöjda NKI – allmän trafik – resenärer. Målvärde 70%
- Andel nöjda NKI – serviceresor. Målvärde 85%
- Antal resor. Målvärde 25 000 000
- Kostnad för bemanningsföretag (hyrkostnad som andel av egna personalkostnader) ska minska. Målvärde 2%
- Andel heltidsanställda. Målvärde 91%
- Sjukfrånvaro. Målvärde 5,5%
- Arbetstillfredsställelse. Målvärde 85%
- Andel chefer med färre än 35 medarbetare. Målvärde 100%

2. Fokusområde: Förvaltarskap

Vi har ett ansvar både att bevara det vi fått av föregående generationer och att sedan lämna över det till våra barn och barnbarn. Ett gott förvaltarskap handlar både om att ta hand om klimatet och miljön, och att ta hand om ekonomin, vår kultur, våra institutioner och våra medmänniskor. Förvaltarskap handlar om att vårda och utveckla. För att utvecklingen ska vara hållbar måste hållbarhet uppnås inom alla tre hållbarhetsdimensioner – ekologisk, social och ekonomisk. Region Jönköpings ska alltid vara beredd att ompröva beslut och se både det som är bra, och våga se det som fungerar mindre bra.

Ekonomi. Region Jönköpings län har en stark och stabil ekonomisk grund som skapats genom ett långsiktigt ansvarstagande. De senaste åren har Region Jönköpings län blivit mer och mer beroende av statliga bidrag, i olika former, för att klara en budget i balans. Utifrån kostnadsutvecklingen inom framför allt hälso- och sjukvården och kollektivtrafiken krävs det kostnadskontroll och krav på finansiering för att nå ekonomi i balans och för att investeringar över tid ska kunna finansieras med egna medel. För att säkerställa en hälso- och sjukvård med god tillgänglighet och hög kvalitet krävs en fortsatt tydlig prioritering av välfärdens verksamheter.

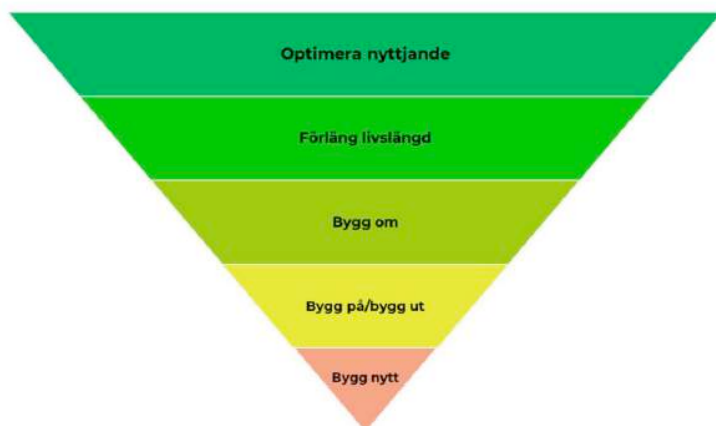
Region Jönköpings läns verksamheter ska inte kostar mer än vad som kan finansieras genom skatteintäkter och statsbidrag. Det ekonomiska resultat ska vara på en nivå där såväl konjunktursvängningar, oförutsedda händelser och framtida åtaganden kan klaras. Det handlar om att klara pensionsåtaganden gentemot personalen, investering och finansiering i all verksamhet som Region Jönköpings län ansvarar för.

Balans mellan verksamhetens uppdrag, personalkostnader och ekonomiska ramar måste upprätthållas för att behålla en långsiktig och stabil utveckling. För att bedöma Region Jönköpings läns kostnadseffektivitet är det viktigt med jämförelser med övriga regioner. Inriktningsmål är att ligga i nedre kvartilen avseende strukturjusterad hälso- och sjukvårdskostnad per invånare.

Region Jönköpings län ska ständigt arbeta med förbättringar och med att fasa ut mindre värdeskapande arbetssätt och aktiviteter i sina verksamheter. Ett genomgripande arbete behöver göras i hela organisationen för att minska onödig administration. Det handlar om att skapa smarta och effektiva processer samt att minska dubbelarbete i vardagen. Det handlar också om att identifiera arbetsuppgifter som kanske kan göras på annat sätt för att på så vis frigöra administrativ tid. I detta arbete behöver politiken göra sin del. Personal- och upphandlingsdelegationerna samt demokratiberedningen bedöms ha begränsad nytta och är exempel på sådant som driver fram onödig politikerskapad administration. Under 2026 ska inget arbete bedrivas och inga sammanträden hållas i de nämnda organen. Därmed finns inget behov av att tillföra ytterligare resurser för administrativa tjänster i förvaltningsorganisationen. På sikt bör de nämnda organen avvecklas.

Det krävs återhållsamhet och prioriteringar för att Region Jönköpings län i detta läge ska kunna fortsätta ha en stark och stabil ekonomi med ett långsiktigt ansvarstagande för kommande generationer. Region Jönköpings län står inför stora investeringar de kommande åren. I en orolig tid och stora förändringar är det samtidigt viktigt att säkerställa att varje

investering är noggrant granskad utifrån en nyttoprincip och ett resurseffektivt byggande. För att uppnå detta ska riktlinjerna för investeringsprocessen klargöras under 2026.

Källa: Byggföretagen

Social hållbarhet. Alla människor kan bidra till ett samhälles utveckling. Frågan är hur detta kan ske, inte om det ska ske. Genom att se alla människors möjligheter och potential skapas en verklig samhällsgemenskap. Region Jönköpings län ska vara en socialt hållbar organisation, med människors lika värde i centrum. Alla invånare ska erbjudas likvärdig vård och medborgarservice, utifrån sina rättigheter. Region Jönköpings läns välfärdstjänster ska vara tillgängliga för alla, ingen invånare ska lämnas utanför. En förutsättning för likvärdighet är kunskap om bristerna, exempelvis omotiverade skillnader mellan kvinnor och män. Analyser behöver göras löpande. Därtill ska verksamheter och arbetsplatser aktivt främja integration och inkludering.

Möjligheterna för nyanlända och utrikes födda att snabbare komma i arbete genom effektivare validering och språkträning i samverkan med utbildningsaktörer och arbetsgivare ska stärkas. Folkbildningen – våra folkhögskolor och studieförbund – spelar en viktig roll i detta arbete. Samarbetet med dessa aktörer ska därför fördjupas för att fler ska få möjlighet till utbildning, delaktighet och ett livslångt lärande.

Det pågår arbete med att undersöka behovet av samordnad språkutbildning för sjukvårdspersonal inom kommuner och Region Jönköpings län i syfte att öka integrationen. Detta är ett viktigt arbete. Språket är nyckeln in till arbetsmarknaden och en nyckel för ett gott patientsäkert arbete.

Civilsamhället är avgörande för samhällsgemenskapen och den sociala hållbarheten. Det ska vara en självklarhet i hela Region Jönköpings läns organisation att ständigt stärka och utveckla samt tydliggöra formerna för samverkan med civilsamhället. De kommande åren kommer kraven höjas och ett bredare perspektiv kommer att tas kring socialt ansvarstagande för att ge fler människor möjlighet att delta och bidra i samhället och för att ge personer långt ifrån arbetsmarknaden en väg in i arbete. Partnerskapet med civilsamhället ska tydliggöras och civilsamhällets olika aktörer ska ges en större möjlighet att bidra till Region Jönköpings läns uppdrag, bland annat genom att fler idéburna offentliga partnerskap tecknas.

Region Jönköpings län har ett tydligt mål om att länet ska vara den bästa platsen att växa upp och åldras på. Ett gott förvaltande respekterar tidigare generationers arbete och kommande generationers arv. I tider med sämre ekonomiska förutsättningar är det extra viktigt att ha fokus på barn och unga, och äldre.

Miljö och klimat. Tillsammans behöver vi kraftsamla i länet för att öka takten i klimatomställningen och miljömålsarbetet. Detta avgörande arbete måste ske i samklang med målen om god tillväxt i företagen och tillsammans med länets kommuner. Målet är att vi ska minska vår klimatpåverkan och bidra till att länet klarar sin koldioxidbudget.

För att Region Jönköpings län ska bidra till Parisavtalets mål krävs en snabbare utsläppsminskning – enligt länets koldioxidbudget behöver växthusgasutsläppen minska med cirka 18 procent per år.

Länets största utmaningar finns inom transportsektorn där persontransporter står för den största delen följt av tunga transporter med lastbil. Därför behövs insatser för att främja elektrifieringen av transporter och den gröna omställningen i näringslivet. Samtidigt behöver den direkt påverkbara klimatpåverkan – till exempel från kollektivtrafik, el och värme till fastigheter, jordbruk, medicinska gaser, tjänsteresor med egna fordon, samt godstransporter – fortsätta minska. Som ansvarig för den regionala utvecklingen behöver även omställningen inom näringslivet stödjas, cirkulär ekonomi främjas och samverka med kommuner och civilsamhälle för att öka klimatanpassningen i både stad och landsbygd.

Mycket av den gröna omställningen kan enbart ske långsiktigt i ett större sammanhang, men vi behöver också göra förändringar i vardagen. Som arbetsgivare ska Region Jönköpings län stimulera och underlätta för våra medarbetare att välja hållbara resealternativ för arbetspendling och underlätta för patienter att välja hållbara resealternativ till vårdinrättningar. Från 2026 ska patienter erbjudas kostnadsfria kollektivtrafikresor vid kallelse till hälso- och sjukvården. Det är inte ett erbjudande som alla patienter kan eller kommer vilja använda, men för några kan det sänka tröskeln att åka kollektivtrafik och därmed bidra till att minska klimatpåverkan.

Upphandling är en strategiskt viktig fråga för Region Jönköpings län. Som stor kund kan Region Jönköpings län genom upphandlingar påverka utbudet på marknaden i en hållbar riktning. Sociala hållbarhetskrav och mer långtgående miljökrav ställs och ska fortsätta ställas i prioriterade upphandlingar. Genom samverkan med länets kommuner när det gäller gemensamma upphandlingar kan effekterna bli ännu större och goda initiativ spridas. Både när det gäller klokt resursutvecklande och bättre service till länsinvånarna. Region Jönköpings län ska också möjliggöra för små och medelstora aktörer, inte minst på landsbygden, samt den idéburna sektorn att konkurrera om Region Jönköpings län avtal när det är relevant. Under planperioden 2026–2028 ska arbetet med strategiska upphandlingar utifrån de tre hållbarhetsdimensioner – ekologisk, social och ekonomisk intensifieras. Vid inköp av livsmedel ska i första hand väljas livsmedel som uppfyller svenska livsmedelskrav och som är ekologiskt producerade, i andra hand livsmedel som uppfyller svenska livsmedelskrav, i tredje hand livsmedel som är ekologiskt producerade och i sista hand konventionellt producerade livsmedel. Bland livsmedel som uppfyller svenska livsmedelskrav bör vi prioritera livsmedel producerade i länet. För att kunna öka andelen närproducerade och svenskproducerade livsmedel behöver upphandlingsriktlinjer ses över.

Region Jönköpings län ska möjliggöra en hållbar tillväxt och resurseffektivitet utifrån ett helhetsperspektiv samt bidra till cirkulär ekonomi där returflöden skapas och material tas tillvara. Andelen cirkulära materialflöden ska öka, avfallsmängden ska minska och återvinningen ska öka. Byggprocessen ska utvecklas så att klimatpåverkan tydligare beaktas i tidiga skeden, bland annat genom ökat inslag av trä och andra klimatsmarta konstruktioner.

Uppdrag och verksamhetsförändringar 2026 – Förvaltarskap		Uppdrag till
Ekonomi		
2.1.	Vidta åtgärder och aktiviteter för att uppnå ekonomisk balans 2026.	RS
2.2.	Under 2026 inte bedriva något arbete och inte hålla några sammanträden i personaldelegationen, upphandlingsdelegationen och demokratiberedningen.	RS
2.3.	Under 2026 klargöra riktlinjerna för investeringsprocessen utifrån en nyttoprincip och resurseffektivt byggande.	RS
Social hållbarhet		
2.4.	Stärk samverkan med den idéburna sektorn med mål om att fler Idéburna offentliga partnerskap (IOP) ska tecknas.	RS
2.5.	Öka möjlighet till praktik och feriejobb	RS
2.6.	Under 2025 undersöks behovet av samordnad språkutbildning i länet. Utifrån detta ska en eventuell handlingsplan tas fram.	RS
Miljö och klimat		
2.7.	Utveckla samverkan med länets kommuner och andra regioner när det gäller gemensamma upphandlingar där det kan skapa klokt resursutnyttjande och bättre service till länsinvånarna.	RS
2.8.	Se över upphandlingsriktlinjer i syfte att öka andelen närproducerade och svenskproducerade livsmedel.	RS
2.9.	Minska klimatpåverkan från privata resor genom att erbjuda kostnadsfria kollektivtrafikresor vid kallelse till hälso- och sjukvården.	RS

Mätetal

- Ekonomi i balans.
- Prognos. Målvärde inte överstiga budget
- Idéburna offentliga partnerskap. Målvärde fler än föregående år
- Klimatpåverkan kapitalförvaltning, ton CO₂e/mnkr av portföljens innehavs totala omsättning. Målvärde 3,9
- Köpt energi (kWh/m²). Målvärde 145 kWh/m²
- Andel förnybart drivmedel – dieseldrivna tåg. Målvärde 20%
- Klimatpåverkan från direkt påverkbara utsläpp. Målvärde -25%
- Klimatpåverkan från prioriterade förbrukningsartiklar (ton koldioxidekvivalenter). Målvärde -15%
- Andel ekologiska livsmedel. Målvärde 65%
- Koldioxidutsläpp från tjänsteresor, inklusive egna godstransporter per årsarbetare. Målvärde 0,100 ton koldioxid/årsarbetare
- Andel svenskproducerat kött, mejeriprodukter och ägg. Målvärde 95%

3. Fokusområde: Redo för framtiden

Framtiden är oviss och omvärlden är orolig. För att kunna möta morgondagens utmaningar måste Region Jönköpings läns verksamheter präglas av robusthet. Att tänka nytt genom forskning, utveckling och innovationer är en nyckel till framgång i detta avseende. Det stärker både hälso- och sjukvården och den regionala utvecklingen. Utgångspunkten är att arbeta med det som skapar värde för invånarna inom hälso- och sjukvård och regional utveckling. Förändringar i omvärlden kräver samtidigt att samhällets förmåga att förebygga, motstå och hantera krissituationer stärks. Befolkningsutvecklingen fram till 2035, med kraftigt ökad andel som är 80 år och äldre, ställer krav på förnyade arbetssätt som kan underlättas av digitalisering och ny teknik.

Innovation. Både näringslivsdriven innovation och offentligt driven innovation kommer vara allt viktigare de kommande åren. Förändringstakt är hög och tekniska innovationer driver utvecklingen mot mera automatisering, AI och digitalisering.

Företagen ställs inför nya utmaningar på en internationell arena och utsätts för en allt hårdare konkurrens. Inom hälso- och sjukvård är e-hälsa expanderande område med stora kvalitetsvinster för den enskilda patienten och nyttor för verksamheten. Det behövs ett ökat fokus på att utvärdera och implementera nya innovativa teknologier för att stärka länets och Region Jönköpings läns attraktivitet och utveckling. För att klara välfärdens uppdrag framöver är detta avgörande.

Genom smart digitalisering kan både kvaliteten höjas och vården och andra verksamheter effektivisera. AI kan förbättra kollektivtrafikplanering och digital vårdkontakter kan möjliggöra vård för fler. Regionens verksamheter ska i större utsträckning än idag användas som potentiella testbäddar för medicinteknisk innovation – i samverkan med akademi och företag.

Forskning. Forskning är en betydande del i utvecklingsarbete. Region Jönköpings län bedriver mycket forskning och har många disputerande medarbetare som bidrar till regionens utveckling, kunskap och innovation, samarbeten och samhällsutveckling.

Kliniska prövningar av läkemedel och medicinteknik generera mer kunskap, ger fler patienter möjlighet att delta i studier och på sikt en bättre sjukvård och hälsa. Fler kliniska prövningar av läkemedel och medicinteknik ska genomföras, framför allt inom samverkan i Sydöstra sjukvårdsregionen. Arbetet för att kunna erbjuda behövligt stöd och strukturer behöver tillta.

Utveckling. Medarbetare ska uppmuntras att utmana det traditionella och identifiera nya behov och lösningar. Lärande och förnyelse ska vara en självklar del i chefers och medarbetares vardag, liksom att se möjligheter, pröva nya vägar och att vara lyhörd för idéer och förslag. En stor del av utvecklingsarbete är att våga testa nytt och lära av misstag. Att våga pröva nya lösningar kommer per automatik att medföra misstag. De misstagen är nödvändiga och positiva lärdomar på vägen mot lösningarna.

Digitala verktyg och processer är en väg att nyttja resurser optimalt. För att lyckas med verksamhetsutveckling genom digitalisering behövs resurser för digital infrastruktur, initiala kostnader vid införande och resurser för att upprätthålla förvaltning och fortsatt utveckling. I de fall där aktuell lagstiftning begränsar utvecklingen ska Region Jönköpings län vara aktiv för att ny lagstiftning kommer till där det är önskvärt.

[Kristdemokraternas budget och verksamhetsplan 2026 med flerårsplan 2027-2028](#)

För att på bästa sätt ta tillvara de gemensamma resurserna måste samverkan med andra aktörer öka, framför allt samverkan med länets 13 kommuner. Ett hinder för samverkan mellan region och kommun är idag informationsdelning. Rätt information måste vara tillgänglig vid rätt tillfälle för både invånare och vårdgivare. Informationsdelning minskar risken för att beslut fattas på ett undermåligt informationsunderlag. Speciellt viktigt är detta för de personer som har flera vårdkontakter inom både kommun och region. Därför behöver arbetet för en sammanhållen journalföring mellan vårdgivare prioriteras.

Beredskap. Region Jönköpings län har ett omfattande samhällsansvar inför och under fredstida kriser och höjd beredskap. Parallellt med att öka hälso- och sjukvårdens robusthet och del i det civila försvaret behöver också de andra samhällsviktiga funktionerna som ligger i Region Jönköpings läns ansvarsområde, såsom transporter utvecklas.

I samarbete med regionala aktörer och näringslivet behöver en robust beredskap säkerställas. Ett viktigt område för att skapa en robust beredskap och förmåga att bedriva samhällsviktig verksamhet, även under störda förhållanden, är Region Jönköpings läns lokaler som behöver vara anpassade för de krav som ställs.

Arbetet för att motverka välfärdsbrottslighet behöver förstärkas. Utifrån kartläggning och inventering under 2025 vidtas lämpliga åtgärder 2026.

Uppdrag och verksamhetsförändringar 2026 – Innovation	Uppdrag till
Innovation	
3.1. Inarbета innovationsvänlighet i rutiner för upphandlingar.	RS
Forskning	
3.2. Fler kliniska prövningar av läkemedel och medicinteknik ska genomföras, framför allt inom samverkan i Sydöstra sjukvårdsregionen.	RS
Utveckling	
3.3. Erbjuder fler digitala tjänster som en del av verksamheternas ordinarie utbud.	RS, FS, ANA, TIM
3.4. Intensifiera arbetet med att förenkla och minska antalet administrativa arbetstimmar och "icke värdeskapande uppgifter" till förmån för patientfokuserat arbete med hjälp av bland annat AI.	RS
3.5. Ett pris för bästa förändringsarbete med hjälp av digitaliseringens möjligheter delas ut årligen.	RS
3.6. Ett pris för "Årets misslyckande" delas ut årligen.	RS
Beredskap och säkerhet	
3.7. Genomföra beredskapshöjande insatser, bland annat: - Planera och genomför kompetensutveckling, utbildningar och övningar för att stärka Region Jönköpings läns förmåga att hantera fredstida kriser och ytterst krig. - Säkerställ god samverkans- och ledningsförmåga vid alla typer av störningar.	RS

	○ Förbättra kapaciteten för omhändertagande av ett stort antal skadade och sjuka i kris- och krigssituationer. ○ Genomföra en fördjupad risk- och sårbarhetsanalys med efterföljande kontinuitetsplanering för att möjliggöra att samhällsviktig verksamhet kan upprätthållas vid störningar.	
3.8.	Säkerställa en robust och uthållig försörjningsberedskap samt fastigheter och lokaler som möter både akuta och långsiktiga behov vid fredstida kriser och ytterst krig.	RS
3.9.	Vidta lämpliga åtgärder för att förstärka arbetet med att motverka välfärdsbrott	RS

Mätetal

- Antal forskarutbildade medarbetare. Målvärde >125 st
- Antal publikationer. Målvärde >150 st
- Antal kliniska prövningar. Målvärde >56 st
- Uppskattad tid för säkerställd samhällsviktig verksamhet vid allvarliga störningar i samhällets funktionalitet. Målvärde >3 månader

4. Fokusområde: Tillgänglig vård

”Jag får den vård jag behöver, när jag behöver den och på det sätt jag behöver.”
Utgångspunkten i planering och genomförande av hälso- och sjukvården i Region Jönköpings län är vad som är bäst för Esther och hennes närstående och vänner. Jönköpings län ska vara bästa platsen att växa upp, leva och åldras på med primärvården som den naturliga kontaktpunkten.

Folkhälsa. Nyckeln till att fler kan leva ett gott och friskt liv längre är folkhälsa. Det är viktigt för den enskilda personen, men också ur ett samhällsekonomiskt perspektiv att fler kan leva ett hälsosamt liv. Det ska gälla för alla åldrar, oavsett var i länet man bor och både som sjuk och som frisk. För att främja en hållbar hälso- och sjukvård behöver vi se hälsa som ett helhetsbegrepp där fysisk, psykisk, social och existentiell hälsa samspelar. Den existentiella eller andliga dimensionen – att hitta mening, sammanhang och hopp – är avgörande både för patienters återhämtning och för medarbetares välbefinnande. Medarbetare inom Region Jönköpings län ska därför ha en grundläggande kompetens avseende existentiell hälsa och kunna integrera den i den egna arbetsmiljön och den vård och det stöd som erbjuds patienterna.

Folkhälsoarbetet ska bygga på inkludering oavsett bakgrund, kön eller ålder. Speciellt fokus ska läggas på barn och äldres folkhälsa. Både generella och riktade insatser krävs för att utjämna de påverkbara skillnader som finns relaterat till hälsa, uppväxtvillkor och socioekonomi. Folkhälsoarbetet bygger på samverkan med olika samhällsaktörer, som länets kommuner, myndigheter, organisationer, näringsliv och civilsamhälle och ska ständigt utvecklas. I folkhälsoarbetet är både hälso- och sjukvården och verksamheterna inom regional utveckling viktiga. När en invånare behöver hälso- och sjukvård ska vårdcentralen vara förstahandsvalet. Primärvårdens uppdrag ska förtydligas för att betona det hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbetet.

Det finns ett tydligt samband mellan social gemenskap och hälsa. Ofrivillig ensamhet är inte bara ett själsligt lidande. Det ökar också risken för sjukdomar som stroke, hjärtinfarkter, demens och suicid. Ofrivillig ensamhet är en stor hälsoutmaning för hela samhället. Tillsammans med civilsamhället och kommunerna ska Region Jönköpings län utveckla arbetet för att påverka och förändra utvecklingen i rätt riktning. Region Jönköpings län ska även samordna arbetet kring suicidprevention i länet i samarbete med länets kommuner, utifrån den Regionala handlingsplanen.

Region Jönköpings län beviljar årligen stöd till organisationer för att stödja och stimulera verksamheter som syftar till att främja en jämlik hälsa och bidra till att minska hälsoklyftor i regionen. Bidragen är en viktig stimulans och stöd till civilsamhället för att stödja invånarna att hantera sin hälsa. Bidraget kan ges som organisationsstöd och/eller verksamhetsstöd men också som stöd till olika projekt. För att stärka folkhälsoarbetet framöver görs en utökning av bidragen till folkhälsområdet.

Nya samverkansformer med fokus på ett äldrevänligt län och ett äldrevänligt hälso- och sjukvårdssystem för att främja äldres hälsa ska etableras och utvecklas. Behandling för att motverka psykisk ohälsa, suicid och ofrivillig ensamhet ska identifieras och erbjudas.

För barn och unga är det viktigt att öka möjligheterna till aktivitet och gemenskap. Rörelse är en av de viktigaste faktorerna för folkhälsa och ger bättre fysisk och psykisk hälsa både på kort och lång sikt oavsett åldersgrupp. Undersökningar visar att endast två av tio barn når upp till rekommendationen om 60 minuters fysisk aktivitet per dag. Detta kan få långtgående

konsekvenser för folkhälsan och samhället. Ett gemensamt krafttag kring barns och ungas hälsa behöver tas av samhällets olika aktörer. Ett systematiskt arbete för att ge barnen mer rörelse i skolan, den naturliga mötesplatsen för barn och unga, kan ge goda förutsättningar för hållbar hälsa, välbefinnande och goda skolresultat. Därför initieras under 2026 en rörelsesatsning i skolan tillsammans med kommuner och föreningar i länet.

Spridningen och utvecklingen av Hälsocenter i länets kommuner underlättar samspelet mellan den nära vården och samhällets möjligheter att ge stöd. Hälsocenter är en gemensam satsning med länets kommuner och i nära samverkan med invånare, civilsamhälle och föreningsliv. Under 2026 genomförs ett pilotprojekt med syfte att flytta hälsosamtalen från vårdcentralerna till Hälsocenter.

Vaccin är en viktig del i det förebyggande arbetet mot infektionssjukdomar. Region Jönköpings län behöver ha ett ständigt pågående arbete med att följa upp vaccinationstäckning och vaccination av olika riskgrupper. Folkhälsomyndigheten rekommendationer ska följas och inte ses som en rekommendation utan ett direktiv. Utöver det nationella vaccinprogrammet införs ett samlat vaccinationspaket till länets 70-åringar med vaccin mot influensa, lunginflammation, bältros och påfyllt skydd mot stelkramp, difteri och kikhosta. Sedan december 2024 rekommenderar Folkhälsomyndigheten att alla personer upp till 26 år ska erbjudas avgiftsfri vaccination mot HPV. Under 2025 har Region Jönköpings län valt att inte följa rekommendationen och ett antal män som fyllt 26 år under 2025 har därmed inte erbjudits avgiftsfri HPV-vaccination. Från 1 januari 2026 ska Folkhälsomyndighetens rekommendation följas. Därtill ska de män som under 2025 fyllde 26 år ska i efterhand erbjudas avgiftsfri vaccination under 2026.

Tillgänglighet. Alla invånare har rätt till god och jämlik vård utifrån behov oavsett var i länet man bor. En stor utmaning som hälso- och sjukvården i Region Jönköpings län fortsatt står inför är arbetet med tillgängligheten. Även om Region Jönköpings län har bland den bästa tillgängligheten i landet finns det fortsatt områden där förbättrings behövs.

Tillgängligheten till 1177 på telefon behöver bli avsevärt bättre snarast. Förslagen i den utredning som gjorts under 2025 ska implementeras under 2026. Dessutom görs en satsning för att stärka kapaciteten och tillgängligheten till sjukvårdsupplysning på telefon riktat mot vårdcentralerna samt deras arbete på närakuterna.

Arbetet för att öka vårdkapaciteten ska intensifieras med syfte att korta väntetider och öka tillgängligheten. Arbetet ska ske i samverkan med kommunerna, andra vårdgivare och grannregioner, framför allt inom Sydöstra sjukvårdsregionen.

Barn och ungdomspsykiatri (BUP) har under en längre period haft en kraftig ökning av antalet vårdåtaganden. Det har medfört allvarliga problem med tillgängligheten. För att möta den ökande efterfrågan utreds möjligheterna att starta upp en adhd-mottagning för barn med ”okomplicerad adhd” med Region Hallands mottagning som förebild.

En utmaning för Region Jönköpings läns tre akutsjukhus är att få vårdplatserna att räcka till för de patienter som har behov av vård på sjukhus. I arbetet med vårdplatser är det viktigt att ständigt jobba med beläggningen.

Även tandvården för patienter med särskilda behov ska förbättras genom samarbete mellan tandvården, sjukvården och länets kommuner.

Nära vård. För att möta framtidens utmaningar inom hälso- och sjukvård behöver omställningen till mer fokus på hälsofrämjande insatser och vård närmare patienten i mer öppen än sluten vård intensifieras och börja ge tydliga mätbara resultat. Både verksamheten och patienterna måste kunna se ett tydligt skifte att vård flyttas närmare patienten och att det finns en trygghet i omställningen. Det kräver god samverkan, ansvar över gränserna, tillitsbaserad styrning, samt en sömlös vård med patienten i fokus. Framför allt är samarbetet med kommunerna en nyckel i arbetet. Genom patientkontrakt mellan patient och vårdgivare säkerställs att patienten blir delaktig i dennes egen hälsa och vård, och stötts att tillvarata och nyttja sina egna resurser. Att flytta vården nära är speciellt viktigt för de äldre och de kroniskt sjuka.

Primärvården är navet i utvecklingen av nära vård. När invånaren har behov av hälso- och sjukvård, ska vårdcentralen vara förstahandsvalet. Det förutsätter en god bemanning på vårdcentralerna med ett tak för hur många listade patienter en enskild läkare kan ha. Resurstillskotten till primärvården fortsätter för att succesivt förstärka den nära vården och öka primärvårdens budget utöver index. I satsningen ingår att säkra läkarbemanningen för att uppnå målet med max 1 100 listade patienter per distriktsläkare. Under 2026 ska en handlingsplan för att nå målet tas fram.

I arbetet med nära vård är samverkan mellan primärvård, specialistvård och den kommunala hälso- och sjukvården viktig för att vården för patienterna ska bli sömlös. System som skapar möjlighet till dialog mellan dem som arbetar i primärvården och sjukhusens specialister ska fortsätta utvecklas för att även omfatta samarbete med kommunernas hälso- och sjukvård. Proaktiva insatser ska prioriteras för att förhindra försämring och de negativa konsekvenser som uppkommer om de sköra och mest sjuka äldre förflyttas. I detta arbete behövs en utveckling av mobila team för en trygg och tillgänglig vård för patienter som kan vårdas i hemmet istället för på sjukhus eller på vårdcentral. I arbetet med ökad samverkan är dessutom införandet av gemensam journal med kommunerna prioriterat.

Region Jönköpings län arbetar för att skapa förutsättningar för en enklare vardag för patienter och medarbetare med stöd av digitaliseringens möjligheter. Detta görs i syfte att underlätta för människor att uppnå en god jämlik hälsa och välfärd, utveckla och stärka egna resurser, samt för en ökad självständighet i samhällslivet. E-hälsa är ett expanderande område med stora kvalitetsvinster för den enskilda patienten och nyttor för verksamheten, där utvecklingen av digitala verktyg ska utgå ifrån patientsäkerhet, samt verksamhetens och invånarens behov. Invånaren ska få en sammanhållen överblick, få kontakt med rätt vårdnivå direkt, få hjälp med sina hälsofrågor dygnet runt och kunna kommunicera digitalt med alla vård- och omsorgsverksamheter. Genom 1177.se ska invånaren nå alla verksamheter, deras digitala tjänster och nödvändig information om sig själv. 1177 ska bidra till bättre hälsa hos invånarna, bättre tillgänglighet till hälsa, vård, omsorg och tandvård samt effektivare användning av verksamhetens resurser.

Jämlik vård. Varje människa är en unik och oersättlig individ och har samma absoluta och okränkbara värde oavsett kön, ålder, social position, funktionsvariationer, sexuell identitet, etnisk eller religiös tillhörighet. Bemötandet inom hälso- och sjukvården har stor betydelse för hur patienten upplever sin vård. Varje mänskligt möte ger uttryck för värderingar och olika människosyn. Arbetsplatser och verksamheter ska präglas av ett bra bemötande som bygger på ett humanistiskt och normmedvetet synsätt, respekt och allas lika värde. Att vården är jämlik, personcentrerad och tillgänglig oavsett var man bor är ett av vårdens viktigaste uppdrag.

Familjecentralen är en lättillgänglig mötesplats för familjer. Där får nyblivna föräldrar stöttning med information och praktisk hjälp. Där uppmuntras och stimuleras också ett jämställt och aktivt föräldraskap. Familjecentralernas uppdraget utvecklas till att omfatta barn upp till 12 år, samt att arbeta uppsökande med riktade insatser till familjer med behov av extra stöd och till socioekonomiskt svaga grupper.

Trender med ökad psykisk ohälsa, särskilt bland unga flickor, är oroande. Regionens folkhälsoenkäter visar att allt fler unga upplever oro, stress och sömnproblem. Ett samarbetsprojekt tillsammans med kommunerna om förebyggande arbete för att motverka psykisk ohälsa hos unga kvinnor ska initieras under 2026.

För att kunna erbjuda vård på lika villkor till alla behöver hälso- och sjukvården ökad kulturell förståelse för hur invånare med utländsk bakgrunds behov kan skilja sig och behöver bemötas. Samtidigt behöver en stor del av invånarna med utländsk bakgrund riktade insatser med anpassad kommunikation kring hälso- och samhällsrelaterade frågor, såsom exempelvis levnadsvanor, tandvård, föräldraskapsstöd, våld i nära relationer, hur socialtjänsten arbetar etc. I samverkan med länets kommuner och andra aktörer stärks och främjas en positiv utveckling för migranternas liv och hälsa. Integrationen underlättas med hjälp av bland annat hälsokommunikatörerna.

Tillgängliga hjärtstartare räddar liv. Därför ska hjärtstartare som är tillgängliga dygnet runt placeras utanför Regions Jönköpings läns byggnader.

Patientmedverkan i utvecklingen av hälso- och sjukvården ska öka. I detta arbete är patientorganisationer och patienterna själva en viktig nyckelaktör. Bästa möjliga kunskap ska finnas tillgänglig vid varje möte mellan vårdpersonal och patient i syfte att erbjuda jämlik vård. "Vad är bäst för Esther?" är och ska vara vägledande i hälso- och sjukvården.

Uppdrag och verksamhetsförändringar 2026 – Tillgänglig vård		Uppdrag till
Folkhälsa		
4.1.	Uppdraget att erbjuda hälsosamtal flyttas från vårdcentralerna till Hälsocenter. Under 2026 genomförs ett pilotprojekt.	FS
4.2.	Initiera en rörelsesatsning tillsammans med länets kommuner, idrottsrörelsen och andra aktörer i länet med syfte att förbättra folkhälsan för elever i årskurs F-6	FS
4.3.	Under 2026 införs avgiftsfri vaccinering mot HPV för alla personer upp till 26 års ålder i enlighet med Folkhälsomyndighetens rekommendation, samt de män som under 2025 fyllde 26 år men inte erbjöds avgiftsfri vaccination under 2025.	FS
4.4.	Utöver det nationella vaccinprogrammet införs ett samlat vaccinationspaket till länets 70-åringar med vaccin mot influensa, lunginflammation, bältros och påfyllt skydd mot stelkramp, difteri och kikhosta.	FS
Tillgänglighet		
4.5.	Tillse att det finns vårdplatser efter behov på de tre akutsjukhusen och öka vårdkapaciteten.	FS

4.6.	Förslagen i den utredning om 1177 på telefon som gjorts under 2025 ska implementeras under 2026. Dessutom görs en satsning för att stärka kapaciteten och tillgängligheten till sjukvårdsupplysning på telefon riktat mot vårdcentralerna samt deras arbete på närakuterna.	FS
4.7.	Förbättra tillgängligheten till utredning och behandling inom barn- och ungdomspsykiatri, barn- och ungdomshabilitering i samverkan med andra aktörer	FS
4.8.	Vårdval primärvård utvecklas till att omfatta utredning och uppföljning av barn och unga inom neuropsykiatri.	FS
4.9.	Utred möjligheterna till en adhd-mottagning för barn för att korta köerna till BUP	FS
4.10.	Initiera samarbetsprojekt med kommunerna om förebyggande arbete för att motverka psykisk ohälsa hos unga kvinnor	FS
4.11.	Arbeta aktivt med att ta hand om den uppskjutna vården och säkra tillgängligheten till operation inom sydöstra sjukvårdsregionen och tillsammans med andra aktörer	FS
4.12.	Säkra vårdkedjan för att patienter ska få ett snabbare och säkrare omhändertagande i hela länet. Det innebär en översyn över tillgängligheten och samarbetet inom 1177, ambulans, akutmottagningar, vårdavdelningar/mottagningar, närakuter och vårdcentraler, samt samarbete med kommunerna. De äldre är en särskilt viktig målgrupp.	FS
Nära vård		
4.13.	Ta fram en handlingsplan med tydliga mätbara mål på hur en omfördelning över tid kan ske riktat mot nära vård med målet att primärvårdens kostnader år 2030 ska utgöra 30 procent av hälso- och sjukvårdens kostnader.	FS
4.14.	Utveckla vårdsystemet Cosmic och förbättra vårdens processer och arbetssätt genom att införa gemensam journal med kommunerna.	FS
4.15.	Ta fram en handlingsplan för att uppnå målet om 1 100 listade patienter per allmänspecialist.	FS
4.16.	Utveckla mobila team för en trygg och tillgänglig vård för patienter som kan vårdas i hemmet istället för på sjukhus eller på vårdcentral.	FS
4.17.	För att öka patienters egen kunskap om sin sjukdom ska fler mötesplatser och nätverk för personer med kroniska sjukdomar och deras närstående utvecklas. Detta ska ske i nära samverkan med patientföreningar och civilsamhället.	FS
4.18.	Förbättra dialogen mellan sjukhusens specialistvård och primärvården genom sömlös vård och övergångar. Genom att utveckla system som skapar möjlighet till dialog mellan dem som	FS

arbetar i primärvården och sjukhusens specialister till att även förbättra samverkan och samarbetet med kommunernas hälso- och sjukvård.	
4.19. Erbjuder avancerad läkemedelsbehandling nära patienten.	FS
4.20. 1177.se utvecklas till att bli en viktig digital ingång till vården och samlingsplats för nödvändig information om hälsa, vård och tandvård.	FS
4.21. Öka implementering av e-hälsa på ett för verksamheten kostnadseffektivt sätt som leder till kvalitetsförbättringar inom vården och för patienten.	FS
Jämlig vård	
4.22. Familjecentralernas arbete kring föräldrastöd och uppsökande insatser till familjer med behov ska utvecklas och arbetet ska omfatta barn upp till 12 år.	FS
4.23. Förstärkt utbildning i primärvården om kvinnohälsa och klimakteriebesvär.	FS
4.24. Säkra utvecklingen av den palliativa vården och den specialiserade sjukvården i hemmet (SSIH) så att alla länsinvånare har jämlig tillgång till palliativ vård dygnet runt.	FS
4.25. Arbeta för att uppnå målen för standardiserade vårdförlopp. Öka deltagandet i screeningprogram, organiserad prostatacancertestning samt stärka rehabiliteringskedjan.	FS
4.26. Hjärtstartare som är tillgängliga dygnet runt placeras utanför Regions Jönköpings läns byggnader.	FS

Mätetal

- Patienttillfredsställelse - andel nöjda patienter. Målvärde 90%
- Jag har tillgång till den hälso- och sjukvård jag behöver -Instämmer helt/delvis. Målvärde 95 %
- Andelen i befolkningen som har stort/mycket stort förtroende för hälso- och sjukvården i sin helhet i sin region. Målvärde 80 %
- Medicinsk bedömning i primärvården inom tre dagar. Målvärde 90 %
- Faktiskt väntetid till första besök inom 60 dagar i specialiserad vård nationell rapportering. Målvärde 80 %
- Genomförda återbesök inom medicinskt måldatum. Målvärde 90 %
- Faktisk väntetid till operation/åtgärd inom 60 dagar, specialiserad vård. Målvärde 80 %
- Tid till ambulans - andel prio 1 larm inom 20 minuter. Målvärde 80 %
- Täckningsgrad för den uppsökande verksamheten (munhälsobedömningar). Målvärde 95 %
- Andel berättigade till nödvändig tandvård som fått den utförd. Målvärde 80 %
- Allmäntandvård: Andel revisionspatienter i tid till undersökning och behandling. Målvärde 90 %
- Tillgänglighet specialisttandvård inom 60 dagar efter remiss. Målvärde 80 %
- Andel kariesfria 19-åringar. Målvärde 70 %
- Vårdprevention. Målvärde 90 %
- Indikatorer i öppna jämförelser. Målvärde 60 %

- Standardiserade vårdförlopp - andel inom max ledtid. Målvärde 80 %
- Standardiserade vårdförlopp - andel utredda patienter i SVF. Målvärde 70 %
- Andel allmänspecialister med upp till 1 100 listade patienter. Målvärde 80 %
- Andel regionbyggnader med hjärtstartare tillgängliga dygnet runt. Målvärde 90 %

Budget 2026 med flerårsplan 2027–2028

Budget 2026 utgår från beslutad budget för 2025 med hänsyn tagen till beslutade förändringar under året. Nedan redovisas förändringarna i budgetförslaget utöver redan beslutade förändringar i budget 2025.

Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet – ANA

- För att stärka det demografiska arbetet riktat mot unga i valåret utökas bidraget till de politiska ungdomsförbunden, för detta tillförs 0,3 miljoner kronor.

Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö – TIM

- För en ny busslinje Eksjö-Sävsjö-Värnamo tillförs 6 miljoner i utökad ram för kollektivtrafiken.
- För utökad trafik på landsbygden genom anropsstyrdtrafik/buss on-demand tillförs 6 miljoner i utökad ram för kollektivtrafiken.
- Nya fordon för tågtrafiken (Krösatåg) innebär inga kostnader för 2026 på grund av förseningar i leveransen. De beräknade kostnaderna i budget 2025 för 2026 och flerårsplan skjuts fram ett år.
- Biljettpris för enkelbiljett och 24-timmarsbiljett lämnas oförändrat 2026. Övriga biljetter räknas upp med 2,7% i snitt.
- Egenavgift för sjukresa med som beställs hos beställningscentralen för Serviceresor fastställs till 150 kr enkel resa för 2026.

Höjningen av gränsen för fria resor för barn till 10 år finansieras genom ökat resande.

Nämnden för folkhälsa och sjukvård – FS

- För att stärka folkhälsoarbetet görs en utökning av bidragen till folkhälsoområdet, för detta tillförs 10 miljoner kronor.
- För att förbättra tillgängligheten till sjukvårdsrådgivning på telefon i väntan på implementeringen av resultatet utredningen av verksamheten görs en tillfällig förstärkning under 2026 av primärvården samt 1177 på telefon, för detta tillförs 10 miljoner kronor.
- För arbetet med att förbättra barn och ungas psykiska ohälsa samt utredningen kring möjligheten till en adhd-mottagning tillförs 5 miljoner kronor.
- För att stärka arbetet med vaccination tillförs 10 miljoner. Dessa ska primärt användas för HPV-vaccination och vaccinationspaket till länets 70-åringar.
- För att stärka stödet till personer med livslång funktionsnedsättning att få vardagen att fungera tillförs habiliteringen 5 miljoner kronor.
- Förstärkningen av primärvården fortsätter enligt plan med ytterligare 40 miljoner. Förstärkningen ska användas till att uppnå målet med max 1 100 patienter per läkare på vårdcentralerna samt med utvecklingen av mobila team för en trygg och tillgänglig vård för patienter som kan vårdas i hemmet istället för på sjukhus eller på vårdcentral.

Regionstyrelsen – RS

- För att installera hjärtstartare utanför Region Jönköpings läns byggnader tillförs 1 miljon kronor 2026.
- För att uppmuntra medarbetarna inom Region Jönköpings län till en hälsosam livsstil höjs friskvårdsbidraget från 2 200 kr till 3 500 kr, för detta tillförs 10 miljoner kronor

Tabell X Förändring jämfört med budget 2025, totalt

<i>Miljoner kronor</i>	2026	2027	2028
Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet (ANA)			
Politiska ungdomsförbund valåret	-0,3		
Summa ANA nämnden	-0,3	0	0
Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö (TIM)			
Nya fordon, leasing (inkluderar nya samt avyttring)	0	-28,6	-28,6
Ny stomlinje Jönköpings stadstrafik enligt avsiktsförklaring	-22,5	-22,5	-22,5
Nya fordon, leasing (inkluderar nya samt avyttring)	0	-1,7	-27,8
Ny stomlinje Jönköpings stadstrafik enligt avsiktsförklaring	22,5	22,5	22,5
Utökning av busstrafik i högertrafik ersätter ny stomlinje Jönköpings stadstrafik enligt avsiktsförklaring	0	0	0
Ny linje 135, (ersätter L133)	0	0	0
Ny busslinje Eksjö-Sävsjö-Värnamo	-6	-6	-6
Anropsstyrd trafik på landsbygden / Buss on-demand	-6	-6	-6
Summa TIM nämnden	-12	-42,3	-68,4
Nämnden för folkhälsa och sjukvård			
Primärvård	-40	-70	-70
TBE-vaccin barn	7	7	7
Habilitering	-5	-5	-5
Ökat bidrag till folkhälsoområdet	-10	-10	-10
Vaccination	-10	-10	-10
Tillgänglighet 1177	-10		
Tillgänglighet BUP/BUH	-5	-5	-5
Summa FS nämnden	-73	-93	-93
Regionstyrelsen			
RS oförutsedda	10	10	10
Skatt på Biogas (beslut att skattet tas bort)	14,6	14,6	14,6
Höjt friskvårdsbidrag	-10	-10	-10
Hjärtstartare	-1	-1	-1
Arbetsskor	10	10	
Summa Regionstyrelsen	23,6	23,6	13,6
Summa förändring jämfört med budget 2025	-61,7	-111,7	-147,8

Tabell XX Budget 2026 per nämnd och verksamhetsområde i miljoner kronor

	Aktuell budget 2025-04 mnkr	Budget 2026 mnkr
Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet (ANA)		
Centralt budgeterade anslag	-163	-166
Utbildning och kultur	-137	-139
	-299	-305
Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö (TIM)		
Centralt budgeterade anslag	-12	-12
Jönköpings länstrafik	-1 326	-1 361
	-1 337	-1 373
Nämnden för folkhälsa och sjukvård (FS)		
Centralt budgeterade anslag	-3 959	-4 210
RO20 Privata vårdgivare	-59	-60
Folktandvården	-151	-152
Medicinsk vård	-3 201	-3 248
Kirurgisk vård	-3 414	-3 470
Psykiatri rehab o diagnostik	-1 511	-1 541
Vårdcentralerna Bra Liv	0	0
	-12 295	-12 680
Regionstyrelsen (RS)		
Centralt budgeterade anslag	-312	-412
Regionledningskontoret	-643	-656
IT-centrum	-11	-11
Verksamhetsstöd och service	-360	-367
	-1 326	-1 445
Parlamentariska nämnden (Politisk verksamhet)	-0,2	-0,2
Patientnämnden (Politisk verksamhet)	-1,5	-1,5
Verksamhetens nettokostnad	-15 259	-15 806
Skatteintäkter och utjämning	15 228	15 892
Verksamhetens resultat (före finansnetto)	-31	86
Finansnetto	68	257
Årets resultat	37	343

Finansiella rapporter

RESULTATBUDGET

Resultatbudgeten omfattar verksamhetsförändringar som redovisats i tidigare avsnitt. Pris- och löneförändringar liksom förändringar i skatteintäkter och kommunal utjämning för åren 2026–2028 är baserade på Sveriges Kommuner och Regioners bedömningar per april 2025.

Tabell X Resultaträkning

miljoner kronor	Utfall 2024	Budget 2025	Budget 2026
Verksamhetens nettokostnad	-15 083	-15 344	-15 806
Skatteintäkter	10 834	11 350	11 683
Kommunal utjämning o statsbidrag	4 156	3 878	4 209
Verksamhetens resultat (före finansnetto)	-93	-116	86
Finansnetto	-28	153	257
Resultat	-121	37	343

FINANSIERINGSBUDGET (Egenfinansiering av investeringar)

Tabell XX Egenfinansiering av investeringar, budget 2026 med flerårsplan 2027-2030

Miljoner kronor	Summa 2026- 2030	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
Resultat (sista raden)	1 882	343	318	422	400	400
Avskrivningar	3 350	641	666	671	681	691
Egna medel	5 232	984	984	1 093	1 081	1 091
Investeringar detaljer	-5 411	-1 040	-1 005	-1 157	-1 133	-1 077
Egenfinansiering	-178	-55	-21	-65	-52	14

Tabell X Kassaflöde

miljoner kronor	Utfall 2024	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Den löpande verksamheten					
Årets resultat	-121	37	343	318	422
Avskrivningar	577	572	641	666	671
Avsättningar (netto)	1 248	393	69	166	199
Rörelsekapitalförändring och pensionsplaceringar förändring	-1 047	-388	-450	-450	-450
Kassaflöde från löpande verksamhet	657	614	603	700	842
Investeringsverksamhet	-1 492	-1 263	-1 040	-1 005	-1 157
Förändring långfristiga fordringar och skulder	620	-3	-3	-3	-3
Förändring likvida medel – kassaflöde rörelseplaceringar	-215	-652	-440	-308	-318

Tabell X Balansbudget

miljoner kronor	Utfall 2024	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Tillgångar					
Anläggningstillgångar	8 242	8 933	9 332	9 671	10 157
Omsättningstillgångar	12 772	12 508	12 518	12 661	12 793
– varav finansiella omsättningstillgångar	11 430	11 166	11 176	11 319	11 451
Summa	21 014	21 441	21 850	22 332	22 950
Eget kapital, avsättningar och skulder					
Eget kapital	9 072	9 109	9 452	9 771	10 193
Avsättningar (pensioner mm)	7 855	8 248	8 317	8 483	8 682
Skulder	4 087	4 084	4 081	4 078	4 075
Summa	21 014	21 441	21 850	22 332	22 950

Tabell X Finansiella nyckeltal

procent	Utfall 2024	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Resultat i förhållande till skatt och statsbidrag	-0,8%	0,2%	2,2%	1,9%	2,5%
Nettokostnadsförändring	12,4%	1,7%	3,0%	3,4%	3,2%
Skatteintäkter och statsbidrag/ utjämning -förändring	5,2%	1,6%	4,4%	3,8%	3,9%
Soliditet	43,2%	42,5%	43,3%	43,8%	44,4%

Långtidsprognos och finansiella förutsättningar

Inför budgetarbetet har en långtidsprognos för de kommande tio åren tagits fram. Syftet är att ge en bättre framförhållning inför framtida utmaningar samt skapa ett underlag för strategiska beslut. Prognosen har fokuserat bland annat på befolkningsutveckling, personalförsörjning och ekonomi. En central insikt från prognosen är att andelen invånare som är 80 år och äldre förväntas öka markant, medan antalet personer i arbetsför ålder endast ökar marginellt i länet som helhet. I de södra och östra delarna av länet väntas däremot den arbetsföra befolkningen minska, vilket kan innebära utmaningar för tillgången på arbetskraft.

Utifrån dialog kring prognosen har följande områden identifierats som viktiga framöver:

- Anpassning till en åldrande befolkning och förändrade vårdbehov.
- Strategiska beslut för kompetensplanering.
- Åtgärder för att säkerställa ekonomisk hållbarhet och prioritering av investeringar.
- Fortsatt effektivisering och kvalitetsförbättring av verksamheten.

Prognosen ger en viktig vägledning för kommande beslut och planering, vilket är avgörande för att möta regionens långsiktiga behov.

FINANSIELLA FÖRUTSÄTTNINGAR

Finansiellt mål

Kristdemokraternas budget och verksamhetsplan 2026 med flerårsplan 2027-2028

Region Jönköpings län har en stark och stabil ekonomisk grund som skapats genom ett långsiktigt ansvarstagande. Kostnadsutvecklingen inom framförallt hälso- och sjukvården och kollektivtrafiken kommer att ställa krav på finansiering och kostnadskontroll för en ekonomi i balans. Nya satsningar och reformer samt investeringar i verksamheten ska därför ske med långsiktig stabilitet i fokus. Varje generation bör bära kostnaderna för den service som den beslutar om och själv konsumerar. För att säkerställa en hälso- och sjukvård med god tillgänglighet och hög kvalitet krävs en fortsatt tydlig prioritering av välfärdens verksamheter. Det övergripande finansiella målet för god hushållning är att vi över tid ska finansiera investeringarna med egna medel.

Utgångspunkten är att Region Jönköpings läns verksamheter inte kostar mer än vad som kan finansieras genom skatteintäkter och statsbidrag. Region Jönköpings läns ekonomiska resultat ska vara på en nivå där såväl konjunktursvängningar, oförutsedda händelser (t.ex. pandemier eller andra särskilda händelser) och framtida åtaganden kan klaras. Det handlar om att klara pensionsåtaganden gentemot personalen, investeringar samt finansiering av all verksamhet som Region Jönköpings län ansvarar för.

Det övergripande finansiella målet innebär följande:

- Årets resultat, exklusive avskrivningar ska täcka årets investeringar
- Det övergripande finansiella målet om egenfinansiering följs i rullande 10 års period med 5 år bakåt, innevarande år och 4 år framåt
- Soliditeten inklusive ansvarsförbindelser för pensionsförpliktelser ska inte understiga 20 %.

Skatteintäkter och statsbidrag/kommunal utjämning ska räcka till verksamhetens nettokostnader, vilket innebär att verksamhetens resultat ska vara i balans.

Resultatet över tid ska utgöra 2 % av skatteintäkter och statsbidrag/kommunal utjämning.

Pensionsskuld

Den 31 december 2024 uppgick Region Jönköpings läns pensionsåtagande till 12,3 miljarder kronor. Pensionsåtagandet regleras i huvudsak genom tre avtal: PA-KL, KAP-KL och AKAP-KR. De samlade finansiella tillgångarna var 11,4 miljarder kronor (marknadsvärde 2024-12-31). Skulden påverkas av justeringar av diskonteringsräntan och prisbasbelopp (inflation).

Den totala kostnaden för pensioner enligt blandmodellen beräknas i budget för 2025 med flerårsplan 2026–2027 till 1 486 miljoner kronor för 2025, 1 231 miljoner kronor för 2026 och 1 326 miljoner kronor för 2027. 2025 års pensionskostnader påverkar verksamhetens nettokostnad med 1 160 miljoner kronor och de finansiella pensionskostnaderna med 326 miljoner kronor.

Finansiella förutsättningar

Region Jönköpings läns finansiella förutsättningar för att tillgodose medborgarnas behov beror i huvudsak på:

- befolkningsutvecklingen i länet relaterad till ökningen i riket
- samhällsekonomin utveckling och dess påverkan på skatteunderlag
- statens transfereringar
- avgiftsnivåer
- skattesats.

Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) bedömning av samhällsekonomin
2024-04-26 *SKA UPPDATERAS*****

Generella statsbidrag och utjämning

Statens bidrag till regionsektorn består främst av kommunalekonomisk utjämning och bidrag för

Kristdemokraternas budget och verksamhetsplan 2026 med flerårsplan 2027-2028

läkemedelsförmånen. Syftet med det kommunala utjämningsystemet är att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla regioner för att kunna tillhandahålla likvärdig välfärd och service, oberoende av länsinvånarnas inkomster, geografi, demografi eller socioekonomiska förhållanden. Systemet för kommunalekonomisk utjämning omfattar:

- inkomstutjämning för strukturella skillnader i skatteinkomster (staten garanterar skattekraft på 115 procent)
- kostnadsutjämning för strukturella behovs- och kostnadsskillnader, till följd av till exempel skillnader i demografi, geografi eller socioekonomiska förhållanden.

En regleringspost kan vara positiv eller negativ – det beror på storleken på anslaget och summan av övriga bidrag och avgifter i utjämningsystemet. Regleringsposten fördelas mellan kommunerna respektive regionerna med ett enhetligt belopp per invånare.

Tabell X Generella statsbidrag och utjämningsbidrag

miljoner kronor	Utfall 2024	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Inkomstutjämning	2 260	2 355	2 544	2 643	2 754
Kostnadsutjämning	-55	-53	-5	-4	-5
Regleringsavgift/bidrag	269	135	117	8	-61
Generella sektorsstöd	323				
Läkemedelsbidrag	1 359	1 441	1 553	1 654	1 762
Summa	4 156	3 878	4 209	4 301	4 450

Statsbidrag för läkemedel

Genom överenskommelser mellan SKR och staten ersatts regionerna med ett särskilt statsbidrag för kostnaden för läkemedelsförmånerna.

En ny behovsmodell för läkemedel infördes 2021 och bygger på samma variabler som den reviderade modellen för hälso- och sjukvården i kostnadsutjämningsystemet. Modellen fördelar statsbidrag till regionerna utifrån bedömt behov snarare än faktisk förbrukning. Den inkluderar även en solidarisk finansiering för att hantera ojämn patientfördelning av kostsamma behandlingar. Fördelningen baseras på läkemedelsförbrukning i olika åldersgrupper och justeras för socioekonomiska faktorer som utbildning, inkomst och hushållstyp. *Region Jönköpings läns bidrag för läkemedel beräknas för 2026 uppgå till X XXX miljoner kronor ***SKA UPPDATERAS***.*

Riktade statsbidrag/Förordningar

Hälso- och sjukvården

Utöver generella statsbidrag finns flera riktade bidrag och förordningar. Inom hälso- och sjukvården är dessa oftast kopplade till nationella överenskommelser mellan staten och SKR. Överenskommelserna fokuserar på prioriterade utvecklingsområden och reglerar vilka insatser regionerna ska genomföra för att få bidrag samt hur de ska återredovisas. De beslutas årligen av regeringen, oftast i december, och kan gälla ett eller flera år. *Bedömningen av förväntade intäkter för riktade statsbidrag år 2026 är XXX miljoner kronor för Region Jönköpings län ***SKA UPPDATERAS***.*

Statsbidragen budgeteras centralt och finansierar permanenta förstärkningar i verksamheten för långsiktighet och för att utveckla verksamheten utifrån intentionerna i överenskommelserna.

Regional utveckling

Inom den kommunalekonomiska utjämnningen ingår sedan 2022 en post för att regionerna inom ramen för sitt tillväxtarbete ska fastställa mål och prioriteringar för det regionala kompetensförsörjningsarbetet. Regionerna ska även tillhandahålla bedömningar av länets

kompetensbehov inom offentlig och privat sektor på kort och lång sikt.

Region Jönköpings län erhåller även statsbidrag för förvaltningskostnader för uppgifter om regionalt utvecklingsansvar. Detta statsbidrag fördelas inom ramen för Regeringens beslut av anslag för regionala utvecklingsåtgärder. Större delen av statsbidraget hanteras genom Tillväxtverket, se avsnittet ”Det regionala utvecklingskapitalet” *sidan XX*.

Statsbidrag ansöks och erhålls också till kultur inom ramen för kultursamverkansmodellen och genom särskilda beslut samt till utbildningsområdet för de delar som är statsbidragsberättigade för respektive skolform.

Regionskatten

Region Jönköpings läns utdebitering 2025 är *11,76 kronor*. Om hänsyn tas till regionernas olika kostnadsansvar för hemsjukvård, kollektivtrafik, färdtjänst med mera (den så kallade justerade skattesatsen), var 2023 för Region Jönköpings län *11,41 kronor*, vilket är lägre än genomsnittet för riket.

En viktig förutsättning för fortsatt god samhällsekonomisk tillväxt är att skatten hålls på en långsiktigt hållbar nivå.

Tabell XX Genomförda skatteförändringar sedan 2011

År	Förändring	Kronor	Skattesats
2019	Höjd utdebitering	0,50	11,76
2015	”Skatteväxling” region med mera	0,05	11,26
2014	Skatteväxling av färdtjänst	0,15	11,21
	Höjd utdebitering	0,40	
2013	Skatteväxling av hemsjukvård	0,34	10,66
2012	Skatteväxling av trafik	0,33	11,00
2011			10,67

Finansiella intäkter/kostnader ***SKA UPPDATERAS***

Årsavkastningen för de finansiella tillgångarna åren 2025–2027 beräknas uppgå till cirka 5,0 procent, vilket motsvarar cirka 500 miljoner kronor per år. Pensionsskulden vid 2024 års utgång beräknas uppgå till 12,280 miljarder kronor och beräknas öka till 12,350 miljarder kronor 2027.

Kostnaden för värdesäkring av pensionsskulden (fullfond) var 2023 941 miljoner kronor och beräknas för 2024 till 1 094 miljoner kronor, 2025 504 miljoner kronor, 2026 279 miljoner kronor och för år 2027 351 miljoner kronor. Variationen av värdesäkringens kostnadsnivå mellan åren beror på inflationen.

Finansiell bedömning 2025–2027

För en långsiktig och finansiellt hållbar utveckling är Region Jönköpings läns finansiella målsättning att över tid uppnå ett finansiellt resultat som ger förutsättning för egenfinansiering av investeringar. Föreliggande resultatbedömning och bedömning kring möjlighet av egenfinansiering av investeringar baseras på följande förutsättningar:

- Verksamhetens nettokostnad för 2025–2027 är en uppräknings av 2024 års budget utifrån SKR:s bedömda pris- och löneförändring.
- Skatteintäkter och kommunal utjämningsstatsbidrag utifrån SKR:s bedömning april 2024.
- Oförändrad skattesats 2025 (11,76).
- Utgiftsramar för 2025–2027 har utökats, vilket redovisas i tabell X, sidan XX.

Resultat

I kommunallagen anges att kommuner och regioner ska upprätta en budget så att intäkterna överstiger kostnaderna.

Region Jönköpings län budgeterar ett positivt resultat 2025 enligt blandmodell på 37 miljoner kronor.

Region Jönköpings län har en stark finansiell ställning med en soliditet inklusive pensionsåtagande per 2024-04-30 på 22 procent. Detta har uppnåtts genom hushållning av resurser, för att klara framtida åtaganden och konjunktursvängningar. Det övergripande ekonomiska målet för god hushållning, att Region Jönköpings län över tid ska finansiera investeringar med egna medel, uppnås för perioden 2015–2025 (enligt fullfond) med en marginal på 923 miljoner kronor.

I kommande budgetar under kvarvarande mandatperiod kommer också redovisning enligt fullfonderingsmodellen att ske i avsnittet Finansiella rapporter.

Investeringar

Behov av investeringar i lokaler, utrustning och IT uppkommer av olika skäl. Huvuddelen av Region Jönköpings läns investeringar i utrustning avser återinvesteringar för att upprätthålla befintlig kapacitet i verksamheten. Med den tekniska utveckling som sker medför ofta återinvestering i utrustning även nya funktionaliteter. Det kan innebära krav på ombyggnation eller annan anpassning av lokaler för att kunna installera den nya utrustningen. Andra skäl till investeringsbehov är arbetsmiljökrav eller förändrade arbetssätt.

Vid prioritering av vilka investeringar som ska genomföras inom hälso- och sjukvården ska alltid prövning göras om åtgärden stödjer förflyttningen till nära vård. Detta gäller såväl lokaler som utrustning och IT. Hur investeringen påverkar kommande driftkostnader är en viktig aspekt i prioriteringen och tydliggörs inför beslut.

Erfarenheten visar att utfallet av investeringarna sällan når upp till målen i budget och flerårsplan. Bedömningen är att det är realistiskt att fastighetsinvesteringarna uppgår till XX procent av den beräknade investeringskalkylen för perioden 20XX–20XX. Egenfinansiering av investeringar under perioden 20XX–20XX, samt för åren 20XX-20XX redovisas i tabell X sidan XX. Det övergripande finansiella målet om egenfinansiering följs i rullande tioårsperiod med fem år bakåt, innevarande år och fyra år framåt.

Målet om egenfinansiering nås inom egenfinansieringsperioden 2015–2025. Inom ramen för egenfinansiering ingår även medfinansiering av järnvägsförbindelsen Y:et, beslutat i fullmäktige 2017. När genomförandeavtal tecknas kommer överenskommet belopp belasta resultatet.

Tabell XX Egenfinansiering av investeringar, budget 2026 med flerårsplan 2027-2030

Miljoner kronor	Summa 2026-2030	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
Resultat (sista raden)	1 882	343	318	422	400	400
Avskrivningar	3 350	641	666	671	681	691
Egna medel	5 232	984	984	1 093	1 081	1 091
Investeringar detaljer	-5 411	-1 040	-1 005	-1 157	-1 133	-1 077
Egenfinansiering	-178	-55	-21	-65	-52	14

Regionfullmäktiges direktiv till styrelse och nämnder avseende budget 2026

GRUNDLÄGGANDE PRINCIPER

Beräkning av verksamhetens nettokostnad

Utgiftsramarna per nämnd och verksamhetsområde utgår från beslutad budget för 2025 med hänsyn tagen till beslutade förändringar under året samt de utökningsramar som påverkar.

Regionfullmäktige fördelar budgeten på nivåerna regionstyrelse och nämnder samt utgiftsramar per verksamhetsområde. Utgiftsramarna är uppräknade med index för kostnadsökningar avseende löner och priser (LPIK: Löne- och prisförändringar för regioner) vilket fastställs av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Utgiftsförändringar i budgeten för 2026 finns specificerade i tabell X sidan XX.

Generella och riktade statsbidrag

Huvudprincipen för generella, riktade statsbidrag och förordningar är att de är en del av finansieringen för Region Jönköpings län.

Regionstyrelsen och nämndernas ansvar

Regionstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av Region Jönköpings läns angelägenheter och ha uppsikt över nämndernas och de regionägda bolagens verksamhet. Regionstyrelsen och nämnderna har att fatta beslut inom ramen för Budget med verksamhetsplan 2026.

Regionstyrelse och nämnder har befogenhet att inom nämndens totala budgetram under året göra förändringar mellan verksamhetsområden i de fall det är en del i att uppnå fullmäktiges beslutade Budget med verksamhetsplan 2026. Utöver det har regionstyrelse och nämnder befogenhet att inom ram under året göra förändringar till följd av oförutsedda händelser eller annan händelse, som till sin karaktär eller av tidsskäl inte kan avvakta beslut i regionfullmäktige.

Regionstyrelsens anslag för oförutsedda utgifter med mera uppgår till 35 miljoner kronor. Detta är avsatt för större oförutsedda händelser som kräver att Region Jönköpings län tar ansvar och kan behöva göra något utöver det som tidigare beslutats.

Regionstyrelsen har att pröva frågan om medel ska anvisas för ökade lokalkostnader i anslagsfinansierad verksamhet till följd av större fastighetsinvestering. Samma gäller vid ökade kapitalkostnader i anslagsfinansierad verksamhet till följd av större inventarieinvestering. Finansiering sker med utrymme för ökade avskrivningskostnader.

Partistöd och partianslag

Partianslag

I syfte att ge de partier som är företrädare i regionfullmäktige förutsättningar för partigrupsarbete så anvisar regionfullmäktige en årlig budget.

Det totala partianslaget beslutas i budget och fördelas vidare till respektive parti. Beräkningen fastslås i RJL 2021/857, Arvodesregler för förtroendevalda inom Region Jönköpings län.

- 2 % av totala budgetbeloppet fördelas proportionerligt till de partier som representerade i fullmäktige
- Resterande del fördelas utifrån antal mandat.

Respektive partigrupp äger rätt att fritt disponera anvisade medel för ändamål som är värdeskapande för det politiska uppdraget inom Region Jönköpings län. Detta kan som exempel avse

- gruppmöten för beredning av ärenden inför beslut och framtagande av planer/strategier

- kompetensutveckling (föreläsningar, deltagande i konferenser)
- arvodering av enskild ledamot för särskilda uppdrag.

Ersättning till förtroendevalda för partigrupsarbete bör inte överstiga de nivåer som anges i beslutade arvodesregler. Respektive partigrupp kan besluta om lägre nivåer om ekonomin eller andra förutsättningar motiverar en sådan avvikelse.

Reglering av över- och underskott:

- Årliga avvikelser som uppstår mellan anvisad budget och faktisk kostnad balanseras till påföljande år
- Efter sista året i varje mandatperiod ska eventuellt underskott regleras.

Det är respektive partigrupp som beslutar hur underskott ska regleras. Exempel på reglering är att nya regiongruppen under kommande mandatperiod förbrukar motsvarande lägre belopp eller att reglering helt eller delvis sker genom avdrag på partistöd. Om reglering ska ske genom avdrag på partistöd förutsätts överenskommelse med länsorganisationen.

Vid överskott får viss del överföras till ny mandatperiod. I RJL 2018/3172 beslutades:

- Godkänna att 10 000 kr per mandat för 2018 med ett maximalt belopp om 200 000 kr per parti förs över till mandatperioden 2019-2022 samt att
- Samma regelverk för överföring av partianslag ska gälla även efter valet 2022.

Partistöd

För att stärka den kommunala demokratin får kommuner och regioner ge ett ekonomiskt bidrag och annat stöd till politiska partier. Partistöd får ges till de politiska partier som är representerade i fullmäktige och som är en juridisk person. Ett parti är representerat om den fått mandat i fullmäktige.

Regionfullmäktige anvisar årligen en ram för partistöd, se beslut från landstingsstyrelsen LJ 2014/1422

- Varje parti som är representerat i fullmäktige erhåller ett grundstöd på 25 000 kr
- Resterande del av ramen delas med 81 (antal ledamöter).

Partistöd får ges också till ett parti som har upphört att vara representerat i fullmäktige, dock endast under ett år efter det att representationen upphörde. Kommunallag 2 kap 29§. Lag (2019:835).

För Region Jönköpings län del tillämpas dessa regler i enlighet med kommunallagen. Praktiskt tillvägagångssätt är att det parti som lämnar fullmäktige får en så kallad fallskärm och får sitt senaste partistöd uppräknat med nästa års fastställd uppräkningsfaktor. Den totala ramen för övriga partiet minskas med detta belopp där de proportionerligt bidrar till en fallskärm under år 1.

Regionen ska enligt kommunallagen kontrollera att partistödet som utbetalats används för att stärka den regionala demokratin. Syftet med lagen är att visa hur partiernas stöd används mer transparent. Detta ska ske i form av en årlig redovisning tillsammans med en granskningsrapport. Granskningen görs av den redovisande organisationens utsedda kontrollant, exempelvis revisor eller utsedd representant av partiet.

Uppföljning/ internkontroll

Månadsrapport och delårsrapport är en del av internkontroll. Regionstyrelse och nämnder ska genom månadsrapporter från förvaltningen löpande följa verksamhet och ekonomi. Efter april ska regionstyrelsen till regionfullmäktige återrapportera en månadsrapport som innehåller en ekonomisk helårsprognos. Efter augusti ska regionstyrelsen till regionfullmäktige återrapportera en delårsrapport med sammanfattning av hur verksamheten utvecklas mot de mål som anges i budgeten samt ekonomisk helårsprognos. För helåret ska regionstyrelsen lämna årsredovisning till regionfullmäktige.

I delårsrapporten efter augusti och i årsredovisningen ska återrapporteringen spegla regionfullmäktiges

[Kristdemokraternas budget och verksamhetsplan 2026 med flerårsplan 2027-2028](#)

fördelning per nämnd, i årsredovisningen även per verksamhetsområden.

Regionstyrelsen ska genom sin uppsiktsplikt följa övriga nämnders verksamhet och ekonomi. Nämnd med låg måluppfyllelse avseende systemmätetal, oavsett perspektiv inom balanced scorecard, ska i samband med månadsrapport per april, delårsrapport per augusti samt i samband med verksamhetsberättelsen per december i protokollet till ärendet beskriva vilka åtgärder nämnden vidtagit eller avser att vidta i syfte att nå förbättrad måluppfyllelse. Med låg måluppfyllelse avses i första hand systemmätetal som inte har full måluppfyllelse. Protokollet delges regionstyrelsen inför dess behandling av månadsrapport per april, delårsrapport per augusti samt årsredovisning. Nämndens ordförande redogör även muntligen vid styrelsens sammanträde för åtgärderna.

Regionstyrelsen ska enligt kommunallagen utöva uppsikt över de regionägda bolagen på samma sätt som styrelsen har tillsyn över den verksamhet som bedrivs inom den egna organisationen.

Uppsiktsplikten innebär att regionstyrelsen ska hålla sig informerad om bolagens verksamhet och hur bolagens förhåller sig till gällande styrdokument och lagstiftning. Regionstyrelsen ska även för varje bolag i årliga beslut, bedöma om den verksamhet som bolaget bedrivit under året varit förenlig med det kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Kommunala koncernföretag

Region Jönköpings län har valt att bedriva viss verksamhet i annan form, till exempel som aktiebolag. Kommunallagen ställer krav på inflytande och kontroll över all kommunal verksamhet, även den som ägs och bedrivs i annan form. Regionen följer löpande upp verksamheten bland annat i årsredovisningar. För de regionala bolagen genomförs även regelbundna dialoger med bolagsledningarna samt årliga uppsiktsärenden där regionen också analyserar om bolagen har verkat inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Tabell XX Region Jönköpings läns kommunala koncernföretag, ägarandel över 20 %

Företag	Ägarandel (%)
Smålands Turism AB	100
RJL Älghunden 4 AB	100
RJL Tågdepån Nässjö AB	100
Jönköpings Airport AB	50
ALMI Företagspartner Jönköping AB	49
Bostadsbyggen i Jönköping AB	49
TvNo Textilservice AB	49

Tabell XX Budget 2026 per nämnd och verksamhetsområde i miljoner kronor

Tabell ska uppdateras senare med år 2026

REGIONSTYRELSEN OCH NÄMNDERNAS ANSVAR – EGNA VERKSAMHETSOMRÅDEN

Budget för egna verksamhetsområden

Regionfullmäktiges beslutade Budget med verksamhetsplan 2026 anger utgiftsramar och verksamhetsmål som ska nås för Region Jönköpings läns samlade åtagande, oavsett vem som utför verksamheten. Regionstyrelsen har ansvar för att samordna arbetet med förvaltningsbudget i vilka verksamhetsuppdrag och budget konkretiseras. För de delar av verksamheten som utförs i egen regi,

Kristdemokraternas budget och verksamhetsplan 2026 med flerårsplan 2027-2028

ska styrelse och nämnder senast i november anta styrelse respektive nämndens verksamhetsplan och godkänna budgeterade anslag för styrelsen respektive nämnders ansvarsområden.

Budgetprinciper för verksamhet i egen regi, ersättningsformer

Huvudsakligen ges ett budgeterat anslag till respektive verksamhetsområde. Några verksamhetsområden omfattas helt eller delvis av andra ersättningsformer. Regionstyrelse och nämnder har att tillämpa följande former för fördelning av budget till verksamhetsområden (tabell XX sidan XXX).

Tabell XX Ersättningsformer

Verksamhetsområde	Anslag	Annan ersättning
Hälso- och sjukvård		
Vårdcentralerna Bra Liv		Primärvård som ingår i vårdval ersätts enligt Primärvård inom vårdval i Jönköpings län.
Psykiatri, rehabilitering och diagnostik	Budgetram för psykiatri Budgetram vid specifika uppdrag (till exempel mammografi).	Intäkter från köpande enheter (diagnostik)
Folktandvården	Budgetram för vissa delar av specialisttandvården: - tandvård som inte kan finansieras genom intäkter från patient och försäkring - forskning och utveckling - utbildning av specialisttandläkare med flera. Budgetram för vissa delar av allmäntandvården: - utbildningsansvar - läkemedel - tolkkostnader - underskottskliniker	Allmäntandvård och specialisttandvård för vuxna finansieras av patientavgifter enligt fastställda taxor och ersättning från den statliga tandvårds-försäkring. Barntandvårdspeng enligt fastställd nivå. Rörlig ersättning för nyutexaminerade tandläkare och tandhygienister.
Medicinsk vård	Budgetram	
Kirurgisk vård	Budgetram	Basuppdrag inom Specialiserad ögonsjukvård (öppenvård) bedrivs inom vårdval och ersätts enligt regelboken "Ögonsjukvård inom vårdval i Jönköpings län.
Regional utveckling		
Verksamhet inom Regional utveckling, utbildning och kultur	Budgetram	Naturbruksskolor finansieras via elevpeng.
Länstrafiken	Budgetram	
Övrigt		
Politisk verksamhet	Budgetram	
Interna serviceverksamheter: IT-centrum, Regionledningskontoret, Verksamhetsstöd och service	Budgetram för vissa delar	Intäkter från köpande enheter för vissa tjänster

RESULTATBALANSERING

För anslagsfinansierad verksamhet avslutas budgetåret utan att årets resultat förs vidare till ett resultatsaldo. Samma princip gäller för de intäktsfinansierade serviceverksamheterna.

För verksamheter i egen regi inom vårdval Jönköpings län förs årets nettoresultat vidare i ett resultatsaldo till kommande år. För Folktandvårdens konkurrensutsatta delar förs årets nettoresultat vidare i ett resultatsaldo till kommande år. Regionstyrelsen fastställer resultatet i samband med behandling av årsredovisning. Om det ackumulerade saldot är negativt ska en åtgärdsplan upprättas med en plan för återställande inom tre år. Åtgärdsplanen fastställs av respektive nämnd och delges regionstyrelsen.

Naturbruksskolorna är inte anslagsfinansierade utan bedriver verksamhet genom eleversättning från elevernas hemkommuner samt övriga intäkter. Nettoresultatet i sin helhet förs därför vidare till ett resultatsaldo.

Tandvård

Folktandvårdens prissättning bör inte avvika för mycket från TLV:s (Tandvård- och läkemedelsförmånsverket) referenspriser för att inte påverka högkostnadsskyddets ogynnsamt för den enskilde. Krav på konkurrensneutralitet förutsätter att prissättningen baseras på självkostnad

I självkostnaden för Folktandvården ska av konkurrensskäl mervärdeskatt ingå, trots att den kommunala sektorn har generell avdragsrätt för mervärdesskatt. Avdragsrätten redovisas därför tekniskt som en intäkt utanför Folktandvården. För 2026 är denna beräknad till xx miljoner kronor **(SKA UPPDATERAS)**.

INVESTERINGAR

Beslut och genomförande

Regionfullmäktige beslutar om en årlig investeringsram och budget utifrån målet om egenfinansiering över en period om 10 år. Den beslutade ramen är fördelad mellan fastigheter och inventarier.

I budget beskrivs en investeringsplan över fem år. Första året är en fastställd investeringsram och budget och år två till fem är en plan (tabell XX sidan XXX).

Regionfullmäktige beslutar om alla enskilda investeringsärenden över 20 miljoner kronor och investeringsärenden som är av principiell karaktär. Regionstyrelsen beslutar investeringsärenden över fem miljoner kronor upp till 20 miljoner kronor. Under året sker återkoppling om planeringsprocessen.

Regionstyrelsen beslutar löpande under året om genomförande av investeringar. Regionstyrelsen har att, utifrån finansiellt mål om egenfinansiering av investeringar, tillse att investeringar som beslutas ryms inom beslutad investeringsram och budget samt beakta hur dessa påverkar kommande års investeringsutrymme i lagd plan. Berörd nämnd ska ges möjlighet att yttra sig innan regionstyrelsen fattar beslut om genomförande av en investering.

Inventarier

Utrymmet för inventarier är fördelat mellan ospecificerade investeringar och specificerade investeringar. Beslut om specificerade investeringar ska fattas av regionstyrelsen. Beslut om ospecificerade investeringar fattas i verksamheten.

Ospecificerad investering:

60 tusen kronor - 5 miljoner kronor

Specificerad investering:

Över 5 miljoner kronor

Fastigheter, ombyggnationer

Årliga insatser som görs för att vidmakthålla befintlig standard betraktas som fastighetsunderhåll. Ombyggnader och utbyten av komponenter eller åtgärder som avsevärt förbättrar tillgångens prestanda betraktas som investering. Begränsade utgifter (lägre än 0,6 miljoner kronor) ska direkt avskrivas.

Uppföljning

Regionstyrelsen ska följa upp investeringar mellan 5 - 10 miljoner kronor genom anmälningsärenden från förvaltningen. För investeringar över tio miljoner kronor ska Regionstyrelsen till regionfullmäktige upprätta en särskild slutredovisning. I slutredovisningen görs en avstämning mot budget samt ekonomiska och kvalitetsmässiga effekter av investeringen.

Tabell XX Investeringsbudget 2026 och plan 2027-2030

<i>Miljoner kronor</i>	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
Fastigheter om- och nybyggnation	911	870	1 050	903	955
Övrigt, ej egen investering	0	0	0	100	0
Inventarier	265	265	265	265	265
TOTAL INVESTERINGSKALKYL	1 176	1 135	1 315	1 268	1 220
- varav pågående/beslutade projekt	816	419	283	265	265
- utrymme för nya beslut	223	585	875	868	812
BERÄKNAD UTBETALNING	1 040	1 005	1 157	1 133	1 077

AVGIFTER OCH PRISER

Avgifter och priser för hälso- och sjukvård, tandvård, kultur och kollektivtrafik redovisas i bilagor till Budget med verksamhetsplan 2026. Hälso- och sjukvårdens avgifter redovisas förutom i bilaga, även på Region Jönköping läns webbplatser. Om behov uppstår att under året förändra avgifter ska dessa förändringar beslutas av regionfullmäktige. Beslut om tillfälliga prisförändringar/erbjudanden inom kollektivtrafik och folktandvård kan fattas av respektive nämnd.

Bilagor som beslutats i fullmäktige i anslutning till beslut om budget 2026:

- patientavgifter i hälso- och sjukvården
- tandvårdstaxa folktandvården
- egenavgifter och bidrag hjälpmedel
- regelbok – Primärvård inom vårdval i Jönköpings län
- regelbok – Ögonsjukvård inom vårdval i Jönköpings län
- kollektivtrafikpriser
- regelverk sjukresor, färdtjänst, riksfärdtjänst
- principer för prissättning vid Kulturhuset Spira
- avgifter för internat, kost och logi, vid Region Jönköpings läns skolor